

Fjaraskiptastofa

Ákvörðun nr. 5/2024 um útnefningu fyrirtækja með umtalsverðan markaðsstyrk og álagningu kvaða á heildsölumörkuðum fyrir staðaraðgang með fasttengingu (markaður 3a) og miðlægan aðgang með fasttengingu fyrir fjöldaframleiddar vörur (markaður 3b)

(mál nr. 2022020045)

(1) Fjaraskiptastofa (hér eftir „FST“) hefur með vísan til 44. gr. laga nr. 70/2022, um fjarskipti, greint eftirtalda markaði sem skilgreindir eru í tilmælum Eftirlitsstofnunar EFTA (hér eftir „ESA“) um viðkomandi markaði frá 11. maí 2016:

- Heildsölumarkaður fyrir staðaraðgang með fasttengingu (markaður 3a).
- Heildsölumarkaður fyrir miðlægan aðgang með fasttengingu fyrir fjöldaframleiddar vörur (markaður 3b).

(2) Ákvörðun þessi leysir af hólmi bráðabirgðaákvörðun vegna markaðsgreiningar á mörkuðum 3a og 3b í máli nr. 9/2023, dags. 15. september 2023, sem leysti af hólmi ákvörðun Fjaraskiptastofu (FST) nr. 5/2021, dags. 19. október 2021, um útnefningu fyrirtækja með umtalsverðan markaðsstyrk og álagningu kvaða á heildsölumörkuðum fyrir staðaraðgang með fasttengingu (markaður 3a) og miðlægan aðgang með fasttengingu fyrir fjöldaframleiddar vörur (markaður 3b). Með ákvörðun nr. 5/2021 var útnefningu á Mílu ehf. (Míla) við haldið sem fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk, samanber ákvörðun Póst- og fjaraskiptastofnunar (PFS) nr. 21/2014, og kvaðir lagðar á félagið á umræddum mörkuðum. Ennfremur útnefndi FST Símann hf. (Síminn) í slíkri stöðu á viðkomandi mörkuðum og lagði takmarkaðar kvaðir á það félag, en félögin voru þá innan sömu samstæðu og lóðrétt samþætt, og þannig ein efnahagsleg eining í skilningi samkeppnisréttar. Ákvörðunin er tekin í ljósi umsagnar ESA um þörf á endurmati á landfræðilegri skilgreiningu markaða í aðdraganda ákvörðunar nr. 5/2021, úrskurðar úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála (ÚFP) í máli nr. 3/2021, dags. 29. desember 2022 og verulegra breytinga á markaðsaðstæðum sem átt hafa sér stað frá því að ákvörðun nr. 5/2021 var tekin og birt.

(3) Í framangreindri markaðsgreiningu, sem lýst er í ákvörðun nr. 5/2021, var komist að þeirri niðurstöðu að ekki væri hendi virk samkeppni á tengdum smásölumörkuðum á landsvísu. FST komst einnig að þeirri niðurstöðu að staðgangi væri til staðar á milli kopars- og ljósleiðaratenginga á heimtauga- og bitastraumsmarkaði. Auk þess komst FST að þeirri niðurstöðu að samkeppnisaðstæður væru hvorki nægilega misleitar milli svæða né nægilega stöðugar til að réttlæta aðgreiningu landfræðilegra markaða. Þrátt fyrir að munur væri á samkeppnisaðstæðum milli sveitarfélaga var landfræðilegur markaður viðkomandi heildsölumarkaða skilgreindur áfram á landsvísu en vægari kvaðir voru lagðar á í 17 sveitarfélög, þ.m.t. á höfuðborgarsvæðinu öllu.

(4) Með tveimur kærur, báðar dags. 15. nóvember 2021, kærðu bæði Míla og Síminn framangreinda ákvörðun FST til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála (hér eftir „nefndin“). Nefndin kvað upp úrskurð sinn 29. desember 2022. Í úrskurðinum lét nefndin hjá líða að hnekkja ákvörðun FST með öllu en lagði áherslu á nauðsyn þess að FST myndi framkvæma nýja markaðsgreiningu fyrir viðkomandi mörkuðum. Þar til þeirri greiningu væri lokið skyldu þær kvaðir sem lýst var í hinni kærðu ákvörðun halda gildi sínu með þeim breytingum sem leiddu af sölu Mílu til Ardian France SA (hér eftir „Ardian“). Að auki veitti nefndin FST frest til að framkvæma nýja markaðsgreininguna til 15. september 2023.

(5) Niðurstaða nefndarinnar gerði FST kleift að hefja þá markaðsgreiningu sem hér er til umfjöllunar. Í ljósi þeirra atburða sem áttu sér stað á því 14 mánaða tímabili á meðan nefndin fjallaði um áfrýjunina stóð FST frammi fyrir því að greina að nýju markaði þar sem aðstæður höfðu breyst verulega. Þegar liðið var á árið 2022 hafði frumathugun FST á landfræðilegri greiningu á heimtauga- og bitastraumsmörkuðum þegar leitt í ljós að tilefni var til að framkvæma þá greiningu frá grunni út frá breyttum forsendum, líkt og ESA hafði bent á í umsögn sinni um fyrri markaðsgreiningu FST á viðkomandi mörkuðum. Þá var ferlið um sölu Mílu úr Símasamstæðunni jafnframt hafið og útlit fyrir verulegar forsendubreytingar á fjarskiptamarkaði ef viðskiptin skyldu ganga í gegn sem undirstrikaði enn frekar nauðsyn endurmats á markaðsgreiningunni.

(6) Eins og áður hefur komið fram veitti nefndin FST frest til þess að ljúka nýrri markaðsgreiningu til 15. september 2023. FST náði ekki að taka ákvörðun fyrir umræddan frest þar sem undirbúningurinn tók lengri tíma en áætlað var. Eðli málsins samkvæmt er markaðsgreining á samkeppnisstöðu fjarskiptamarkaðar flókið og tímafrekt verkefni. Gagnaöflun frá öllum starfandi fyrirtækjum á viðkomandi heildsölumörkuðum og tengdum smásölumarkaði er umfangsmikil og kallar á ítarlega greiningu og úrvinnslu á upplýsingum. Einkum þar sem neytendakannarnir höfðu gefið til kynna að staðgangur hefði myndast á milli farnets- og fastanetslausna sem kallaði á frekari gagnaöflun því tengdu. Málsmeðferð markaðsgreininga fer fram samkvæmt sérstöku lagalegu og formföstu ferli, sem m.a. gera ráð fyrir viðamiklu samráðsferli bæði hér innanlands og við ESA og aðrar fjarskiptaeftirlitsstofnanir á EES svæðinu. Í báðum tilfellum er mælt fyrir um lögbundinn samráðstíma sem að lágmarki eru 30 dagar, sbr. tilmæli ESA frá 2. desember 2009 um tilkynningar, fresti og samráð við markaðsgreiningar og 1. mgr. 24. gr. laga um Fjarskiptastofu nr. 75/2021. Þegar vinnu við markaðsgreiningu er langt komin geta allar efnislegar breytingar á henni, m.a. vegna athugasemda hagaðila, kallað á endurtekið samráð um breytingar sem hagaðilar kunna að gera athugasemdir við og Fjarskiptastofa þarf að taka rökstudda afstöðu til. Þar sem að greiningarferlið tekur töluverðan tíma og markaðsgreining lýsir markaðsstöðunni út frá nýjustu upplýsingum hverju sinni getur þurft að gera breytingar á umfjöllun eða forsendum greiningar á vinnslutíma hennar. Þar af leiðandi eru markaðsgreiningar viðkvæmar fyrir sviptingum sem verða á fjarskiptamarkaði, t.d. vegna samruna fjarskiptafyrirtækja, kaupum fjarskiptafyrirtækja á fjarskiptainviðum, nýju vöruframboði, gerð viðamikilla þjónustu- og samstarfssamninga, útbreiðslu fjarskiptaneta eða breytinga á markaðshlutdeildartölum o.s.frv. Það er því allmikil áskorun og tekur tíma að halda texta markaðsgreiningar uppfærðum þar til að endanleg ákvörðun liggur fyrir. Þar fyrir utan þarf að þýða alla greininguna á ensku.

(7) Þegar fresturinn sem nefndin veitti FST nálgast, varð FST vör við að tiltekin fyrirtæki gerðu ráð fyrir því að ef dagsetningin liði án ákvörðunar frá FST myndu kvaðirnar sem þá voru

í gildi falla niður. Í því skyni að eyða allri réttaróvissu á markaðnum eftir að fresturinn rynni út ákvað FST því að taka bráðabirgðarákvörðun um það réttarástand sem kæmi til með að ríkja eftir 15. september 2023 og þar til að ný ákvörðun lægi fyrir. Bráðabirgðarákvörðunin var birt samhliða fyrsta samráðsskjali nýrrar markaðsgreiningar FST. Á grundvelli frumniðurstöðu markaðsgreiningar á heimtauga- og bitastraumsmörkuðum, sem birt var í samráðsskjalinu, þótti FST rétt að boða niðurfellingu kvaða á Mílu hf. í þeim sveitarfélögum sem bjuggu við virka samkeppni að mati stofnunarinnar og byrjaði hæfilegur aðlögunarfrestur að líða á því tímamarki, en slíkir frestir hafa almennt verið 6-12 mánuðir hjá systurstofnununum FST í Evrópu. Aflétting kvaðanna kæmi til framkvæmdar á því tímamarki sem FST kvæði á um í ákvörðun sinni um endanlega niðurstöðu markaðsgreiningarinnar. Hins vegar taldi FST nauðsynlegt að viðhalda kvöðum á Mílu hf. að öðru leyti og til bráðabirgða þar til lokaákvörðun um markaðsgreiningu lægi fyrir. Um er að ræða sömu kvaðir og lagðar voru á Mílu hf. með ákvörðun úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála frá 29. desember 2021 Upphaflega var bráðabirgðaákvörðunin markaður hámarks gildistími til 1. mars 2024. Í ljósi þess að efna þurfti til þriðja innanlandssamráðsins þann 23. janúar 2024, og að þar með hefði orðið ljóst að málið myndi dragast fram yfir 1. mars, framlengdi FST gildistíma bráðabirgðaákvörðunarinnar með tilkynningu, dags. 29. febrúar 2024, þar til endanleg ákvörðun lægi fyrir, þó ekki lengur en til 1. júní 2024.

(8) Við undirbúning ákvörðunar þessarar efndi FST til samráðs um ákvarðanadrögin í þremur hlutum. Fyrsta samráðið hófst þann 15. september 2023, en þau samráðsdrög náðu til mats á tengdum smásölumörkuðum, greininga á viðkomandi þjónustumörkuðum, landfræðilegrar greiningar, mats á samkeppnisstöðunni á hinum ýmsu landfræðilegu mörkuðum og útnefningu aðila með umtalsverðan markaðsstyrk á tilteknum landfræðilegum mörkuðum.

(9) Síðan var efnt til samráðs þann 29. nóvember 2023, en þau samráðsdrög vörðuðu lýsingu á samkeppnisvandamálum, ákvörðun um hvort aðilar með umtalsverðan markaðsstyrk uppfylli lagaákvæði til að teljast vera hrein heilidsölufyrirtæki og útfærslu á kvöðum á þau fyrirtæki sem teljast að mati FST vera með umtalsverðan markaðsstyrk á tilteknum landfræðilegum mörkuðum. Samhliða seinna samráðinu efndi FST til samráðs um breytingar á útnefningu á fyrirtækjum með umtalsverðan markaðsstyrk á tilteknum landfræðilegum mörkuðum. Tilefni umrædds samráðs voru athugasemdir sem bárust úr fyrra samráðinu, sem og uppfærð heilidsölugögn vegna fyrri hluta ársins 2023. Rannsaði FST hvort framangreind sjónarmið og gögn myndu einhverju breyta varðandi útnefningu aðila með umtalsverðan markaðsstyrk á einhverjum hinna fjölmörgu landfræðilegu markaða málsins. Niðurstaða framangreindrar rannsóknar var að ástæða þótti til að breyta mati á umtalsverðum markaðsstyrk á þremur landfræðilegum mörkuðum málsins, þ.e. í Súðavíkurreppi, Vopnafjarðarhreppi og Fljótsdalshreppi, ýmist á markaði 3a eða 3b eða þeim báðum. Hins vegar taldi FST, eftir ítarlega viðbótarrannsókn, ekki réttmætar ástæður til að breyta matinu varðandi Seltjarnarnesbæ, en FST skoðaði það sveitarfélag sérstaklega vegna athugasemda Mílu.

(10) Þriðja samráðið hófst þann 23. janúar 2024 en um aukasamráð var að ræða sem snéri af mjög afmörkuðum þáttum markaðsgreiningarinnar. Samráðið var um breytingar á mati á umtalsverðum markaðsstyrk í Rangárþingi eystra á markaði 3b, mati á því hvort Ljósleiðarinn og Tengir teljast hrein heilidsölufyrirtæki og breyting á útfærslu kvaðar um tilkynningu jarðvegsframkvæmda og gildistöku þeirrar kvaðar gagnvart nýjum aðilum.

(11) Fyrsta samráðið fór fram dagana 15. september til 16. október 2023, og sendu eftirfarandi aðilar inn athugasemdir við frumdrögin:

- Samkeppniseftirlitið
- Míla
- Ljósleiðarinn
- Tengir
- Nova
- Síminn

(12) Annað samráðið fór fram dagana 29. nóvember 2023 til 3. janúar 2024 og sendu eftirfarandi aðilar inn athugasemdir við frumdrögin:

- Míla
- Ljósleiðarinn
- Tengir
- Nova
- Síminn

(13) Þriðja samráðið fór fram dagana 23. janúar 2024 til 6. febrúar 2024 og sendu eftirfarandi aðilar inn athugasemdir við samráðsdrögin:

- Míla
- Tengir

(14) Markaðsgreining á mörkuðum 3a og 3b hefur nú verið uppfærð í samræmi við breytingar á útnefningu á fyrirtækjum með umtalsverðan markaðsstyrk á fyrrnefndum landfræðilegum mörkuðum, sem birtar voru til samráðs, sem og ákvörðun um hvort Tengir og Ljósleiðarinn teljast hrein heildsölufyrirtæki, auk smávægilegra breytinga á kvöðum, þ.m.t. kvöðinni um tilkynningu jarðvegsframkvæmda. Að öðru leyti mat FST það svo að ekki væri tilefni til marktækra breytinga annarra en einstaka breytinga á orðalagi sem nánar eru tilgreindar í viðauka B.

1 Skilgreining þjónustumarkaða

(15) Samkvæmt 8. gr. reglugerðar um framkvæmd markaðsgreininga nr. 556/2023 og leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar og ESA um markaðsgreiningar og mat á umtalsverðum markaðsstyrk á upphafspunktur allra greininga að vera mat á viðkomandi smásölumörkuðum, með tilliti til staðgöngu á eftirspurnar- og framboðshlið, frá sjónarhorni endanotenda og horfa skal til líklegar þróunar markaðsaðstæðna yfir fyrirhugaðan gildistíma greiningar. Þegar búið er að skilgreina viðkomandi smásölumarkað, hvað þær þjónustutegundir sem heyra undir markaðinn varðar, skal leggja mat á hvort hætta sé á að hagsmunir neytenda skerðist vegna skorts á samkeppni ef engar kvaðir væru til staðar á undirliggjandi heildsölumörkuðum.

(16) Í markaðsgreiningu FST er komist að þeirri niðurstöðu að eftirfarandi þjónustur tilheyri smásölumarkaði fyrir breiðbandstengingar og -þjónustu á föstum notkunarstað:

- Breiðbandstengingar á koparneti með VDSL tækni
- Breiðbandstengingar um ljósleiðara
- Breiðbandstengingar um kapalkerfi
- Breiðbandstengingar um 4/4,5G og 5G (og framtíðar farsímakynslóðir) sem veittar eru um straumfæddan netbeini.

(17) Niðurstöðu FST samkvæmt markaðsgreiningu þessari má finna í viðauka A varðandi markað 3a og er hún eftirfarandi:

(18) Markaður 3a samanstendur af aðgangi að efnislegum tengingum í aðgangsnæti í kopar- og ljósleiðaranæti, ásamt samsvarandi sýndarnetslausnum sem uppfylla þau skilyrði sem lýst er í skýringum með tilmælum ESA um viðkomandi markaði frá 11. maí 2016.

(19) Niðurstöðu FST samkvæmt markaðsgreiningu þessari má finna í viðauka A varðandi markað 3b og er hún eftirfarandi:

(20) Markaður 3b samanstendur af óefnislegum lausnum sem boðnar eru miðlægt í ljósleiðaranæti, koparnæti sem VDSL búnaður hefur verið tengdur við og farnetslausnum á 4G/4,5G og 5G (og framtíðar farnetskynslóðum) um straumfædda netbeina á föstum notkunarstað, uppfylla ekki skilyrði til að teljast til markaðar 3a og eru notaðar til að veita miðlæga fjöldaframleidda bitastraumsþjónustu. FST telur allar tengingar á umræddum næti sem uppfylla fyrrgreind skilyrði tilheyrja viðkomandi heildsölumarkaði og að ekki sé ástæða til þess að aðgreina undirmarkaði eftir mismunandi tæknilausnum. Þá telur FST að staðganga sé á milli mismunandi lausna á þessum næti og með tilliti til þess verður að telja að staðganga sé einnig til staðar í heildsölu á viðkomandi markaði. Innri sala fyrirtækja og fyrirtækjasamstæða á viðkomandi markaði er hluti af markaðnum. Miðlægur aðgangur um kapalkerfi, þráðlaus örbylgjunet með föstum notkunarstað (FWA), gervihnetti og annars konar farsímaþjónustu en að framan greinir tilheyrir ekki viðkomandi þjónustumarkaði.

2 Landfræðileg skilgreining

(21) Meðal annars í ljósi athugasemda eftirlitsstofnunar EFTA (hér eftir „ESA“) við síðustu markaðsgreiningu FST á viðkomandi mörkuðum í máli nr. 5/2021, varðandi þá landfræðilegu greiningu er þar var framkvæmd, taldi FST tilefni til þess að greina landfræðilegar aðstæður á markaðinum ítarlega. Ákvörðun FST um að ráðast í nákvæma landfræðilega greiningu réðst einnig af aukinni útbreiðslu ljósleiðaraneta víða um land, vaxandi hlutdeildar keppinanta Mílu, aukinnar áherslu á útbreiðslu neta við landfræðilegar greiningar í nýjum fjarskiptalögum nr. 70/2022, auk þess sem FST leit til aukins mikilvægis landfræðilegra greininga við markaðsgreiningar á viðkomandi mörkuðum í Evrópu á síðustu misserum.

(22) Í markaðsgreiningu FST í máli þessu er komist að þeirri niðurstöðu að sveitarfélög séu þær einingar sem eru best til þess fallnar að mynda útgangspunkt hinnar landfræðilegu greiningar. Út frá þeim grunneiningum voru afmarkaðir 38 landfræðilegir markaðir á markaði 3a og 43 landfræðilegir markaðir á markaði 3b.

(23) Landfræðilegir markaðir á markaði 3a eru með eftirfarandi hætti:

- Svæði A, sveitarfélög þar sem líkleg samkeppni er fyrir hendi – Eftirfarandi 8 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
  - Akraneskaupstaður
  - Borgarbyggð
  - Garðabær
  - Hafnarfjarðarkaupstaður
  - Hveragerðisbær
  - Kópavogsbær
  - Mosfellsbær
  - Reykjavíkurborg

- Svæði B, sveitarfélög þar sem Míla hefur háa markaðshlutdeild – Eftirfarandi 15 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
  - Fjarðabyggð
  - Grundarfjarðarbær
  - Húnabyggð
  - Húnaþing vestra
  - Kaldrananeshreppur
  - Langanesbyggð
  - Skagabyggð
  - Skagafjörður
  - Snæfellsbær
  - Strandabyggð
  - Sveitarfélagið Hornafjörður
  - Sveitarfélagið Skagaströnd
  - Sveitarfélagið Stykkishólmur
  - Tálknafjarðarhreppur
  - Vesturbyggð

- Svæði C, sveitarfélög þar sem Tengir hefur háa markaðshlutdeild – Eftirfarandi 6 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
  - Eyjafjarðarsveit
  - Dalvíkurbyggð
  - Grýtubakkahreppur
  - Hörgársveit
  - Svalbarðsstrandarhreppur
  - Þingeyjarsveit

- Sveitarfélög sem ekki flokkast sem svæði A, B eða C – Eftirfarandi 35 sveitarfélög uppfylla ekki skilyrði þess að falla undir ofangreind svæði eða aðstæður eru með þeim hætti að þau krefjast nánari skoðunar og eru því hvert um sig skilgreind sem sérstakur landfræðilegur markaður.

- Akureyrarbær
- Árneshreppur
- Ásahreppur
- Bláskógabyggð
- Bolungarvíkurkaupstaður
- Dalabyggð
- Eyja- og Miklaholtshreppur
- Fjallabyggð
- Fljótsdalshreppur
- Flóahreppur
- Grindavíkurbær
- Grímsnes- og Grafningshreppur
- Hrunamannahreppur
- Hvalfjarðarsveit
- Ísafjarðarbær
- Kjósahreppur
- Múlaping
- Mýrdalshreppur
- Norðurþing
- Rangárþing eystra
- Rangárþing ytra
- Reykhólahreppur
- Reykjanesbær
- Seltjarnarnesbær
- Skaftárhreppur
- Skeiða- og Gnúpverjahreppur
- Skorradalshreppur
- Suðurnesjabær
- Súðavíkurhreppur
- Sveitarfélagið Árborg
- Sveitarfélagið Vogar
- Sveitarfélagið Ölfus
- Tjörneshreppur
- Vestmannaeyjabær

- Vopnafjarðarhreppur

(24) Landfræðilegur markaður á markaði 3b er með eftirfarandi hætti:

- Svæði A, sveitarfélög þar sem líkleg samkeppni er fyrir hendi – Eftirfarandi 10 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
  - Akraneskaupstaður
  - Borgarbyggð
  - Garðabær
  - Hafnarfjarðarkaupstaður
  - Hveragerðisbær
  - Ísafjarðarbær
  - Kópavogsbær
  - Mosfellsbær
  - Reykjanesbær
  - Reykjarvíkurborg
- Svæði B, sveitarfélög þar sem Míla hefur háa markaðshlutdeild – Eftirfarandi 13 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
  - Fjarðabyggð
  - Húnabyggð
  - Húnaþing vestra
  - Kaldrananeshreppur
  - Langanesbyggð
  - Skagabyggð
  - Skagafjörður
  - Snæfellsbær
  - Strandabyggð
  - Sveitarfélagið Hornafjörður
  - Sveitarfélagið Skagatrönd
  - Sveitarfélagið Stykkishólmur
  - Tálknafjarðarhreppur
- Sveitarfélög sem ekki falla undir svæði A eða B – Eftirfarandi 41 sveitarfélög uppfylla annað hvort ekki skilyrði þess að falla undir ofangreind svæði eða aðstæður eru með þeim hætti að FST taldi ástæðu til þess að skoða þau sérstaklega og eru því hvert um sig því skilgreind sem sérstakur landfræðilegur markaður:
  - Akureyrarbær
  - Árneshreppur

- Ásahreppur
- Bláskógabyggð
- Bolungarvíkurkaupstaður
- Dalabyggð
- Dalvíkurbyggð
- Eyja- og Miklaholtshreppur
- Eyjafjarðarsveit
- Fjallabyggð
- Fljótsdalshreppur
- Flóahreppur
- Grindavíkurbær
- Grímsnes- og Grafningshreppur
- Grundarfjarðarbær
- Grýtubakkahreppur
- Hrunamannahreppur
- Hvalfjarðarsveit
- Hörgársveit
- Kjósarhreppur
- Múlþing
- Mýrdalshreppur
- Norðurþing
- Rangárþing eystra
- Rangárþing ytra
- Reykhólahreppur
- Seltjarnarnesbær
- Skaftárhreppur
- Skeiða- og Gnúpverjahreppur
- Skorradalshreppur
- Suðurnesjabær
- Súðavíkurhreppur
- Svalbarðsstrandarhreppur
- Sveitarfélagið Árborg
- Sveitarfélagið Vogar
- Sveitarfélagið Ölfus
- Tjörneshreppur
- Vestmannaeyjabær
- Vesturbyggð
- Vopnafjarðarhreppur

- Þingeyjarsveit

3 Mat á umtalsverðum markaðsstyrk og álagning kvaða á markaði 3a

(25) Mat á umtalsverðum markaðsstyrk fjarskiptafyrirtækjanna á ofangreindum landfræðilegum mörkuðum leiddi í ljós að á markaði 3a hafa þrjú fyrirtæki umtalsverðan markaðsstyrk á nánar tilgreindum svæðum.

(26) Míla hefur umtalsverðan markaðsstyrk í eftirfarandi 26 sveitarfélögum á markaði 3a:

- Bláskógabyggð
- Dalabyggð
- Fjallabyggð
- Fjarðarbyggð
- Grindarvíkurbær
- Grímsnes- og Grafningshreppur
- Grundarfjarðarbær
- Húnabyggð
- Húnaþing vestra
- Kaldrananeshreppur
- Langanesbyggð
- Múlaþing
- Norðurþing
- Rangárþing eystra
- Skaftárhreppur
- Skagabyggð
- Skagafjörður
- Snæfellsbær
- Strandabyggð
- Suðurnesjabær
- Sveitarfélagið Hornafjörður
- Sveitarfélagið Skagaströnd
- Sveitarfélagið Stykkishólmur
- Sveitarfélagið Vogar
- Tálknafjarðarhreppur
- Vesturbyggð

(27) Í eftirfarandi 8 sveitarfélögum hefur Tengir umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a:

- Akureyrarbær
- Dalvíkurbyggð
- Eyjafjarðarsveit
- Grýtubakkahreppur
- Hörgársveit
- Svalbarðsstrandahreppur
- Vopnafjarðarhreppur

- Þingeyjarsveit

(28) Í eftirfarandi sveitarfélagi hefur Ljósleiðarinn umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a:

- Sveitarfélagið Ölfus

(29) Áður en fjallað er um þær kvaðir sem lagðar eru á ber að gera grein fyrir því hvort fyrirtæki sem útnefnd hafa verið með umtalsverðan markaðsstyrk geti talist hrein heildsölufyrirtæki í skilningi 59. gr. fjarskiptalaga, en ef fjarskiptafyrirtæki sem útnefnt hefur verið með umtalsverðan markaðsstyrk telst uppfylla skilyrði þeirra laga hefur FST takmarkaðri valkosti varðandi útfærslu kvaða en ef félag uppfyllir ekki umrædd lagaskilyrði. Uppfylli slíkt félag lagaskilyrðin stendur FST aðeins til boða að leggja á kvaðir um aðgang, jafnræði og um réttláta og sanngjarna verðlagningu.

(30) Líkt og áður segir efndi FST til samráðs þann 29. nóvember 2023 um seinni hluta frumdraga umræddrar markaðsgreiningar, þ.e. að því er varðar lýsingu á samkeppnisvandamálum, ákvörðun um hvort aðilar með umtalsverðan markaðsstyrk uppfylla lagaákvæði til að teljast vera hrein heildsölufyrirtæki og útfærslu á kvöðum á þau fyrirtæki sem teljast að mati FST vera með umtalsverðan markaðsstyrk á tilteknum landfræðilegum mörkuðum.

(31) Í samráðskjalinu var komist að þeirri niðurstöðu að til þess að viðkomandi fyrirtæki geti talist hreint heildsölufyrirtæki í skilningi 1. mgr. 59. gr., sbr. 1. mgr. 44. gr. reglugerðar nr. 556/2023 um markaðsgreiningar á sviði fjarskipta, geti hvorki fyrirtækið sjálf né ráðandi eigandi þess stundað smásölustarfsemi á sviði fjarskipta innan EES-svæðisins. Þar sem Míla er í 90% eigu Ardian France SA, sem á einnig 100% hlut í spænska fjarskiptafyrirtækinu Adamo, sem m.a. starfar á smásölumarkaði á Spáni, taldi FST Mílu ekki uppfylla lagaskilyrði 59. gr. fjarskiptalaga til að teljast hreint heildsölufyrirtæki.

(32) Þá var komist að þeirri niðurstöðu að bæði Ljósleiðarinn og Tengir uppfylltu skilyrði þess að teljast hrein heildsölufyrirtæki í skilningi 59. gr. fjarskiptalaga. Hins vegar var komist að þeirri niðurstöðu að Austurljós uppfyllti ekki skilyrði þess að teljast hreint heildsölufyrirtæki en Austurljós er smásali internetþjónustu.

(33) Í ljósi athugasemda sem bárust frá Mílu, Símanum og Nova við framangreint samráð um seinni hluta markaðsgreiningardraganna, sem stóð frá 29. nóvember 2023 til 3. janúar 2024, rannsakaði FST betur hvort Ljósleiðarinn, Tengir og Míla starfi á smásölustigi fjarskipta og teljist þannig ekki uppfylla lagaskilyrði 1. mgr. 59. gr. fjarskiptalaga til að geta talist hrein heildsölufyrirtæki. Er því niðurstaða FST að ekkert þeirra félaga er útnefnd voru með umtalsverðan markaðsstyrk uppfylli skilyrði þess að teljast hrein heildsölufyrirtæki. Líkt og áður segir hafði FST komist að þeirri niðurstöðu í markaðsgreiningardrögunum að Míla uppfyllti ekki umrætt lagaskilyrði vegna eignatengsla við fjarskiptafyrirtæki innan EES-svæðisins. Hins vegar leiddi nánari skoðun í ljós að Míla uppfyllir ekki heldur skilyrði 59. gr. fjarskiptalaga um smásölustarfsemi hér á landi til þess að teljast hreint heildsölufyrirtæki.

(34) Varðandi samkeppnisvandamál á markaði 3a ber að áréttta að kvaðir eru lagðar á fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk með það fyrir augum að vinna gegn raunverulegum

og/eða mögulegum vandamálum á sviði samkeppni á viðkomandi markaði, sem og á fráliggjandi heildsölumarkaði og tengdum smásölumarkaði. Með vandamálum á sviði fjarskipta, fyrir utan vandamál er skapast af formgerð markaðarins, er átt við hvers konar atferli fyrirtækis með umtalsverðan markaðsstyrk sem er til þess ætlað, eða sem leiðir til þess, að önnur fjarskiptafyrirtæki hrekjast af markaði, sem kemur í veg fyrir að möguleg önnur fjarskiptafyrirtæki komist inn á markaðinn og/eða kemur niður á hagsmunum neytenda. Þegar kvöðum er beitt í samræmi við lög um fjarskipti, en aðferðarfræði við markaðsgreiningar byggist á meginreglum samkeppnisréttar, er forsenda þess ekki sú að í raun sé verið að nýta sér umtalsverðan markaðsstyrk, og því síður að samkeppnisbrot hafi verið framið, heldur er nóg að vandamál á sviði samkeppni geti mögulega komið fram við ríkjandi aðstæður, m.a. vegna tiltekinnar formgerðar markaðarins sem er óhagstæð fyrir samkeppni, t.d. skortur á innviðasamkeppni á tilteknu svæði.

(35) Varðandi samkeppnisvandamál á markaði 3b geta þau vandamál sem líklegt er að komið geti upp á viðkomandi heildsölumörkuðum, þ.m.t. á markaði fyrir stofnleigulínur, og haft geta áhrif á viðkomandi heildsölumarkaði 3b eða aðliggjandi markaði 3a, ef kvaðir væru ekki til staðar á markaðnum, t.d. falist í synjun um aðgang, mismunum í verðlagningu, víxlniðurgreiðslum, skaðlegri undirverðlagningu, töfum á viðræðum eða afgreiðslu, óeðlilegum kröfum til viðsemjanda, mismunun í gæðum, mismunun á upplýsingagjöf eða misnotkun á upplýsingum frá viðsemjanda. Fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk á tilteknum svæðum getur ennfremur haft bæði möguleika og hvata til að misnota þá stöðu sína gagnvart kaupendum á tilteknum svæðum með yfirverðlagningu eða mismunun í verði. FST kemst einnig að þeirri niðurstöðu að Míla, Ljósleiðarinn og Austurljós, geti haft tækifæri og hvata á þeim svæðum þar sem þau hafa umtalsverðan markaðsstyrk til að synja tilteknum fjarskiptafyrirtækjum um aðgang á markaði 3b, og eftir atvikum á markaði 3a, eða bjóða aðgang á óaðgengilegum kjörum sem jafna má til synjunar, í þeim tilgangi að gera þeim erfitt fyrir í samkeppni á tengdum mörkuðum, ef ekki væru til staðar kvaðir sem skylda fyrirtækin til þess að veita aðgang, annað hvort á markaði 3b eða á markaði 3a. Af framangreindu vertu metur FST að greind og möguleg samkeppnisvandamál séu enn til staðar á viðkomandi markaði á þeim landfræðilegu mörkuðum þar sem ekki ríkir virk samkeppni.

3.1 Álagning kvaða á Mílu á markaði 3a

(36) Líkt og fram hefur komið er það niðurstaða markaðsgreiningar FST á markaði 3a að Míla hafi umtalsverðan markaðsstyrk í 26 sveitarfélögum. Í ljósi þeirra mögulegu og raunverulegu samkeppnisvandamála sem komið geta upp og sterkrar stöðu Mílu í framangreindum sveitarfélögum telur FST nauðsynlegt að leggja á félagið aðgangskvöð, jafnræðiskvöð og kvöð um eftirlit með gjaldskrá í formi réttlátrar og sanngjarnrar verðskrár á umræddum svæðum. Þó telur FST nauðsynlegt að leggja á Mílu ítarlegri kvöð um eftirlit með gjaldskrá í öllum þessum sveitarfélögum nema í Fjallabyggð, Norðurþingi og Rangárþingi eystra, þar sem lögð verður kvöð á Mílu um eftirlit með gjaldskrá fyrir aðgang að rorum og lagnaleiðum. Einnig telur FST nauðsynlegt að viðhalda kvöðum á Mílu um að gjaldskrá fyrirtækisins fyrir aðgang að aðstöðu fyrirtækisins verði kostnaðarmiðuð eða ákvörðuð út frá verðsamanburði í öllum þeim sveitarfélögum þar sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. FST mun hins vegar ekki viðhalda á Mílu kvöðum um gagnsæi, bókhaldslegan aðskilnað eða færslu kostnaðarbókhalds. Því er ljóst að Míla er að losna undan öllum kvöðum á markaði 3a í sveitarfélögum þar sem hátt í 80% landsmanna búa, auk þess sem verulega

verður slakað á kvöðum í þeim sveitarfélögum sem Míla verður ennþá með umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a.

3.1.1 Kvöð um að veita aðgang

(37) FST telur að kvöð um aðgang að mannvirkjum skv. 47. gr. fjarskiptalaga geti ekki dugað ein og sér til þess að taka á greindum samkeppnisvandamálum. Hins vegar er slík aðgangskvöð áfram nauðsynleg, auk kvaðar um aðgang að netum og þjónustu samkvæmt 48. gr. fjarskiptalaga.

(38) Með heimild í 47. gr. og 48. gr. fjarskiptalaga viðheldur FST þeirri kvöð á Mílu að verða við eðlilegum og sanngjörnum beiðnum um aðgang að og notkun á mannvirkjum og staðaraðgang á kopar- og ljósleiðaranetum sínum, hvort sem um er að ræða fullan eða skiptan aðgang, og tengdri aðstöðu og þjónustu á heildsölustigi. Þær kvaðir gilda á þeim svæðum er Mílu hefur verið útnefnt sem fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a. Hvað xDSL varðar, annað en VDSL, skal Míla verða við umsóknum fjarskiptafyrirtækja um efra tíðnisvið koparheimtauga fyrir gagnaflutning jafnvel þó að neðra tíðnisviðið sé ekki í notkun fyrir talsímabjónustu. Hvað ljósleiðaraheimtaugar varðar skal Míla m.a. veita aðgang að eftirfarandi þjónustuframboði:

- Ljósheimtaug: Einn ljósleiðaraþráður frá staðsetningu ljóstengigrindar þar sem Míla hefur síðasta ljósdeili til húskassa í staðfangi endanotenda. Þessi staðsetning er kölluð TOAL og er þar sem Míla á nægan forða til að veita P2P ljóstengingu til endanotenda.
- Ljósheimtaug á PON neti: Ljósleiðari frá endanotanda að tækjahúsi þar sem skil aðgangsnets og stofnnets eru. Því er um að ræða hefðbundna ljósheimtaug ásamt ljósdeili og bakfæðingarljóslínu.
- Bakfæðingarljóslína: Einn eða fleiri ljósleiðaraþræðir frá símstöð/tækjahúsi í FDP, t.d. vegna VDSL2 búnaðar í götuskáp eða ljósdeila.

(39) Þó FST telji skiptan aðgang að PON ljósleiðaraheimtaugum Mílu ólíklegan á líftíma greiningarinnar, vegna tæknilegra vandkvæða við slíkt, hyggst FST samt sem áður leggja kvöð á Mílu um slíkan aðgang, komi fram málefnaleg, sanngjörn og eðlileg aðgangsbeiðni þar um. Þar sem ekki er mögulegt að veita aðgang að efnislegri heimtaug getur Míla þó kosið að veita sýndarnetsaðgang eða fullnægjandi bitastraumsaðgang samkvæmt aðgangsleið 1. Míla skal þó áfram veita aðgang að ljósleiðaraheimtaugum félagsins sem byggðar hafa verið með ríkisstyrkjum. Ljóslínur eru undir kvöðum á markaði 6 (nú markaður 4), en FST hefur nú hafið undirbúning að greiningu á þeim markaði

(40) Komi fram sanngjarnar og eðlilegar beiðnir um annars konar staðaraðgang á ljósleiðaraneti Mílu skal Míla verða við slíkri beiðni ef aðgangurinn er tæknilega og efnahagslega fýsilegur. Hafni Míla slíkri aðgangsbeiðni skal greina FST frá því með tilheyrandi rökstuðningi og getur FST skorið úr um hvort veita skuli umræddan aðgang.

(41) Kjósi Míla að nýta sér ekki ofangreinda heimild til að veita VULA eða aðgangsleið 1 er Mílu einungis heimilt að takmarka aðgang að og notkun á heimtaugum á grundvelli

grunnkrafna er varða rekstraröryggi fjarskiptanetsins í neyðartilfellum, samstæði þess og í rökstuddum tilvikum rekstrarsamhæfni þjónustukerfa og verndun gagna.

(42) Komi sú staða upp að fjarskiptafyrirtæki óski eftir að fá að setja nýjan streng í rör og lagnaleiðir Mílu á þeim markaði sem hér er til umfjöllunar, sem ekki eru fullnýttar, skal Míla verða við þeirri beiðni, að því gefnu að hún sé eðlileg og sanngjörn. Komi fram málefnaleg beiðni um það frá áhugasömum netrekenda, sem telst eðlileg og sanngjörn, skal Míla útbúa gagnagrunn sem hefur að geyma nákvæmar upplýsingar um legu og ástand röra og lagnaleiða félagsins. Þar skal m.a. koma fram hvaða rör og lagnaleiðir eru lausar að hluta eða öllu leyti og geti þannig nýst fyrir slíkan aðgang. Gagnagrunnurinn skal m.a. sýna ofangreindar upplýsingar í kortaformi. Míla skal þá veita FST og áhugasömum fjarskiptafyrirtækjum aðgang að umræddum gagnagrunni. Liggi eldri lagnir í rörum og lagnaleiðum Mílu, sem ekki er þörf á lengur, skal Míla fjarlægja þær, gegn eðlilegu gjaldi, ef slíkt gæti gert það að verkum að áhugasöm fjarskiptafyrirtæki geti þá nýtt sér umrædd rör eða lagnaleiðir. Náist ekki samkomulag getur FST ákvarðað eðlilegt endurgjald í því sambandi. Þá skal Míla, gegn eðlilegu gjaldi, sinna nauðsynlegum viðgerðum og endurbótum á rörum og lagnaleiðum, svo þau geti nýst í þessum tilgangi. Náist ekki samkomulag milli Mílu og aðgangsbeiðanda um lagningu þráða í laus rör eða lagnaleiðir, gegn hæfilegu gjaldi, getur FST skorið úr um eðlilega gjaldtöku.

(43) Ofangreindur gagnagrunnur skal liggja fyrir eigi síðar en 3 mánuðum eftir að sanngjörn og málefnaleg beiðni hefur komið fram frá netrekanda varðandi slíkan aðgang á tilteknu svæði eða tilteknum svæðum. Slík beiðni skal einskorðast við skýrt afmarkað svæði, t.d. sveitarfélag, þorp/bæ eða hverfi, sem áhugi viðkomandi netrekanda beinist að hverju sinni.

(44) Eftir að hafa fengið ofangreind kortagögn og ofangreindar upplýsingar um rör og lagnaleiðir Mílu í hendur skal netrekandi sem áhuga hefur á að notast við laus pláss í þeim leggja fram pöntun um aðgang innan eins mánaðar frá því að hann fékk gögnin afhent og tiltaka eins nákvæmlega og kostur er um hvaða rör eða lagnaleiðir óskað er aðgangs að. Tímalengd þessa ferlis er því aldrei lengra en 4 mánuðir. Míla skal ekki hefja vinnu við eigin lögn á ljósleiðaraþráðum á viðkomandi svæði sem netrekandi sýnir áhuga á eftir að beiðni er komin fram um að Míla veiti ofangreindar upplýsingar og þar til sá mánaðarfrestur er liðinn sem netrekandi hefur til að ákveða hvort hann nýti sér aðgang að þeim. Á umræddu tímabili eru umbeðin rör eða lagnaleiðir svæðisins því frátekin fyrir hinn áhugasama netrekanda. Eftir að pöntun er komin fram er Mílu óheimilt að leggja lagnir eða framkvæma einhverja þá vinnu við þau rör og lagnaleiðir sem pöntun nær til sem á einhvern hátt skerða umbeðinn aðgang netrekanda að þeim rörum og lagnaleiðum.

(45) Umrædd kvöð má þó ekki koma í veg fyrir eðlilega nýtingu Mílu á innviðum sínum eða hefta ljósleiðarauppbyggingu Mílu. Hafi Míla tilkynnt formlega um ljósleiðaraútbreiðslu á umræddu svæði með a.m.k. 3 mánaða fyrirvara gildir umræddur forgangur aðgangsbeiðenda ekki. Míla þarf þá að tiltaka nákvæmlega hvaða staðföng eru undir og tímasetningu framkvæmda. Mílu er ekki heimilt að tilkynna um fyrirhugaðar framkvæmdir meira en 12 mánuði fram í tímann í þessu sambandi. Til að koma í veg fyrir að Míla misnoti þessa heimild til forgangs, getur FST, að ábendingu áhugasamra aðgangsbeiðenda, metið hvort útbreiðsluáform Mílu séu raunhæf. Getur FST þá m.a. kallað eftir afriti af samningum við verktaka og fjárhagsáætlanir vegna umræddra verkefna. Meti FST það svo að áform um framkvæmdir á einhverju svæði eða svæðum séu ekki raunhæfar innan umrædds 12 mánaða

tímabils getur FST ákvarðað að það svæði eða þau svæði njóti ekki forgangs Mílu til framkvæmda.

(46) FST getur skorið úr um það hvort beiðni netrekanda um aðgang að rörum og lagnaleiðum Mílu telst sanngjörn og eðlileg beiðni ef ágreiningur rís um það milli Mílu og viðkomandi netrekanda.

(47) Einnig viðheldur FST skyldu á Mílu að bjóða samhýsingu/samnýtingu að aðstöðu sem tengist þjónustu sem veitt er yfir kopar- og ljósleiðaraheimtaugar. Sanngjörn beiðni um samhýsingu/samnýtingu telst vera beiðni um laust rými í húsnæði eða annarri aðstöðu Mílu, en undir slíka skilgreiningu getur einnig fallið beiðni sem hefur í för með sér stækkun eða nýbyggingu húsnæðis. Ef skylda til samnýtingar eða samhýsingar krefst breytingar eða stækkunar skal Míla koma til móts við eðlilegar og sanngjarnar beiðnir. Skylda til að bjóða samnýtingu eða samhýsingu leggst á Mílu varðandi þá aðstöðu sem fyrirtækið hefur yfir að ráða, þ.m.t. í byggingum og annarri aðstöðu. Skyldan nær til beiðni sem er sanngjörn og eðlileg og hefur ekki í för með sér mikla aukningu á fjárhagslegri byrði á Mílu. Náist ekki samkomulag milli aðila um aðgang til samnýtingar eða samhýsingar getur FST ákveðið kostnaðarviðmiðuð verð og sanngjörn skilyrði fyrir aðganginum.

(48) Míla skal heimila öðrum fjarskiptafyrirtækjum opinn aðgang að tæknisniðflötum, samskiptareglum eða annarri tækni sem tryggir gagnvirka þjónustu (tenging við önnur net). Míla skal veita aðgang að stoðkerfum og upplýsingum sem nauðsynlegar eru til þess að heimtaugarnar geti nýst fyrir þann tilgang sem þær eru leigðar. Slíkur aðgangur getur m.a. falist í rekstrarstuðningi, gagnagrunni til að afla upplýsinga áður en pantað er, afhendingu, pöntunum, viðhaldi, bilanaafgreiðslu og reikningagerð. Míla skal ennfremur útvega leigutökum aðgang að rafmagni í tækjarýmum ef mögulegt er.

(49) Míla skal birta lista yfir fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir (e. Civil Works) með 3 mánaða fyrirvara á þeim svæðum sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Kvöð þessi nær bæði til holugraftar og skurða, en viðgerðir eða endurnýjun einstakra heimtauga falla alla jafna ekki undir þessa kvöð. Kvöðinni er bæði ætlað að ná til heildaruppbyggingar þar sem engir innviðir eru í jörðu og til þeirra jarðvegs- og lagnaframkvæmda þar sem innviðir eru fyrir og verið er að leggja og/eða draga ljósleiðarataugar heim í hús sem og annarra framkvæmda tengda uppbyggingu og útbreiðslu á ljósleiðaraneta. Mílu er heimilt að stytta fyrirvara í auglýsingu niður í 2 mánuði ef Míla leggur aukarör í alla hluta viðkomandi framkvæmda, sem annað fjarskiptafyrirtæki gæti tekið í notkun síðar.

(50) Auglýsing um fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir Mílu verður að vera nægjanlega ítarleg svo að aðilar sem hyggja á uppbyggingu og/eða útbreiðslu neta geti gert sér grein fyrir raunverulegu umfangi framkvæmdanna. Meðal annars skal auglýsing innihalda upplýsingar um hvort um sé að ræða lagningu nýrra innviða eða hvort nýta eigi fyrirbyggjandi innviði fyrirtækisins og tilgreina skal alla skurði og holur sem fyrirhugað er að gera ásamt upplýsingum um fyrirhugaðar tengingar strengja og hvort leggja eigi heimtaugar í einstaka hús (og þá hvaða hús).

(51) Míla skal koma á fót skjalfestu verklagi sem viðhafa skal þegar félaginu berst ósk um þátttöku í framkvæmd. Míla skal bregðast við öllum slíkum beiðnum og veita ítarlegri

upplýsingar um framkvæmdirnar við fyrsta tækifæri, svo sem um nákvæmari framkvæmdartíma, áætlaðan kostnað við framkvæmdina, um frekari upplýsingar um nýtingu á aðstöðu fyrirtækisins o.fl. Þá skal Míla semja í góðri trú við fyrirtæki sem óska eftir aðgengi skv. c. lið 2. mgr. 48. gr. fjarskiptalaga á þeim svæðum þar sem fyrirtækið hefur umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a.

(52) Svo kvöð um samnýtingu jarðvegsframkvæmda komi að notum og sé sanngjörn í þeim tilgangi að efla útbreiðslu ljósleiðaraneta og hvetja til innviðasamkeppni gildir kvöðin ekki á þeim svæðum þar sem fyrirbyggjandi eru innviðir, lagnaleiðir, eða rör, í eigu annars fjarskiptafyrirtækis en Mílu, sem gætu nýst slíkum aðila til lagningu ljósleiðara í samkeppni við Mílu.

(53) Í ákvörðun FST nr. 5/2021, og áður í ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar nr. 21/2014, kom fram að þær kvaðir sem hvíldu á Mílu um aðgang að koparheimtaugum skyldu ekki falla niður þó Míla breytti uppbyggingu kerfa sinna yfir í næstu kynslóðar net, t.d. ef ljósleiðaralögn kæmi í stað koparheimtaugar (e. migration), nema að samkomulagi um feril yfirfærslunnar hefði verið náð og leigjandi heimtaugarinnar væri þar með í stakk búinn til að taka við nýrri gerð heimtaugar í stað þeirrar eldri þegar yfirfærslan ætti sér stað. Næðist ekki slíkt samkomulag skyldi Míla tilkynna markaðsaðilum allar breytingar á fyrirkomulagi heimtaugaaðgangs sem líklegar væru til að breyta samkeppnishæfni fyrirtækja á markaðnum með 5 ára fyrirvara. Þar sem sérstakt lagaákvæði hefur nú tekið gildi varðandi það þegar fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk, sbr. 60. gr. fjarskiptalaga nr. 70/2022, áformar að leggja niður eða skipta út hluta koparnets sem fellur undir kvaðir sem lagðar hafa verið á fyrirtækið telur FST ekki þörf á að viðhalda framangreindri kvöð á Mílu um tilkynningar vegna slíks á þeim svæðum sem Míla telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk, hvað þá á svæðum þar sem félagið telst ekki vera með slíkan styrk.

(54) Að lokum er litið til nýmæla þeirra er koma fram í d. lið 2. mgr. 48. gr. fjarskiptalaga um að FST geti krafist þess af fjarskiptafyrirtæki að það afturkalli ekki aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur. FST telur nauðsynlegt að leggja á Mílu kvöð skv. d. lið 2. mgr. 48. gr. að afturkalla ekki aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur á þeim svæðum sem Míla telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk á viðkomandi markaði. Skal Míla því áfram veita aðgang að rorum og lagnaleiðum, hýsingu og heimtaugaleiguaðgang þann og tengda þjónustu sem félagið veitir nú þegar á þeim svæðum þar sem félagið telst hafa umtalsverðan markaðsstyrk, bæði á kopar- og ljósleiðaranetum, nema að viðkomandi aðgangshafi fallist á slíka afturköllun.

(55) Komi fram rökstudd beiðni frá Mílu um afturköllun ofangreinds aðgangs, og viðkomandi aðgangshafi fellst ekki á slíka afturköllun, getur FST fallist á slíkt með sérstakri stjórnvaldsákvörðun ef sterk rök hníga til þess sem vega þyngra en hagsmunir viðkomandi aðgangshafa af óbreyttum aðgangi.

3.1.2 Kvöð um jafnræði

(56) Með heimild í 50. gr. fjarskiptalaga viðheldur FST þeirri kvöð á Mílu að gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa staðaraðgang með fastlínu og tengda aðstöðu, hvort sem um er að ræða kopar- eða ljósleiðaranet. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála, þ.m.t. verða. Þá skulu gæði aðgangs sem veittur er vera jöfn til allra viðskiptavina Mílu. Kvöðin skal ennfremur gilda varðandi

aðgang að rörum og lagnaleiðum, aðstöðuleigu og auglýsingar um ljósleiðaraútbreiðslu. Sú jafnræðiskvöð sem FST viðheldur á Mílu er aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input – Eol), en þá er félagið skuldbundið til að bjóða sömu verð, nota sömu afgreiðsluferla/kerfi, afgreiða þjónustu innan sömu tímamarka og birta sömu upplýsingar um þjónustuna til allra viðskiptavina. Míla skal því veita öllum aðilum aðgang að þeim kerfum sem nýtt eru innan félagsins og nauðsynleg eru í tengslum við staðaraðgang og aðgang að rörum og lagnaleiðum.

(57) Upplýsingar um staðaraðgang og þjónustu tengda aðganginum og um aðgang að rörum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu skulu vera aðgengilegar öllum fjarskiptafyrirtækjum til jafns. Meðal annars skal upplýsa um lengd heimtauga í sérhverju tilviki sé hún þekkt, þ.e. fjarlægð viðkomandi endanotanda frá næsta tengipunkti. Sé heimtaug mæld af einhverjum sökum skal uppfæra birt gögn með niðurstöðum þeirra mælinga.

(58) Þá viðheldur FST þeirri kvöð á Mílu að öllum aðilum verði tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun neta og aðgangspjónustu Mílu með sama fyrirvara og skal á fyrirvari ekki vera skemmri en 3 mánuðir.

(59) Míla skal gæta þess að umsóknir allra fjarskiptafyrirtækja um staðaraðgang eða tengda þjónustu og um aðgang að rörum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu verði afgreiddar jafn fljótt. Séu vandkvæði á að afgreiða umsókn skal það þegar í stað tilkynnt umsækjanda skriflega eða með rafrænum hætti og færa skal fram ástæður fyrir töfinni. Mílu er ekki heimilt að gera óeðlilegar kröfur til umsækjenda sem skilyrði fyrir afgreiðslu umsóknar.

(60) FST viðheldur þeirri skyldu á Mílu að gera gæðaviðmiðunarsamning (e. Service Level Agreement – SLAs) við alla kaupendur staðaraðgangs. Slíkir samningar skulu ná yfir hina ýmsu þjónustubætti er snúa að jafnræði varðandi staðaraðgang og aðgang að rörum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu, þ.m.t. pantanir, afhendingar, þjónustuaðgengi, þjónustuflutning og viðgerðir.

(61) Þá viðheldur FST þeirri kvöð á Mílu að gefa út sérstaka yfirlýsingu um gæðatryggingu (e. Service Level Guarantees – SLGs) og gefa út yfirlýsingu um gæðatryggingu fyrir aðgang að rörum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu. Skal slík gæðatrygging ná til allra nauðsynlegra þjónustubátta er snúa að jafnræði varðandi staðaraðgang og aðgang að rörum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu, þ.m.t. pantanir, afhendingar, þjónustuaðgengis, þjónustuflutning og viðgerða. Slík gæðatrygging skal m.a. kveða á um tilteknar sektir sem Míla þarf að greiða viðsemjendum sínum ef brotið er gegn gæðatryggingunni. Míla skal upplýsa áhugasöm fjarskiptafyrirtæki um efni gæðatryggingarinnar.

(62) Ennfremur viðheldur FST þeirri kvöð á Mílu að félagið safni saman og birti reglulega tiltekna lykil frammistöðubætti (e. Key Performance Indicators – KPIs), þ.m.t. bætti er varða afgreiðslu pantana, afhendingu þjónustu, bilanapjónustu og þjónustuflutning, fyrir innri viðskipti annars vegar og ytri viðskipti hins vegar. Míla skal birta umræddar upplýsingar mánaðarlega.

(63) Þær upplýsingar sem Míla öðlast frá öðrum fyrirtækjum við gerð samninga um aðgang, eða að loknum samningum, skulu eingöngu notast í þeim tilgangi sem þær voru veittar og skulu á öllum stigum meðhöndlaðar sem trúnaðarmál. Óheimilt er að afhenda upplýsingarnar tengdum eða ótengdum aðilum, sbr. 42. gr. fjarskiptalaga.

(64) Að mati FST er krafan um jafnræðiskvöð bæði sanngjörn og eðlileg. Ekki verður séð að hún skapi fyrirtækinu óþarflega mikinn kostnað eða óhagræði miðað við þann ábata sem kvöðin hefur í för með sér fyrir samkeppni. FST telur því nauðsynlegt að styrkja samkeppni á markaði fyrir staðaraðgang á þeim svæðum sem Míla hefur umtalsverðan markaðsstyrk, þ.m.t. varðandi aðgang að rörum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu, og á fráliggjandi mörkuðum með því að leggja á kvaðir um jafnræði sem taka a.m.k. til ofangreindra atriða.

3.1.3 Eftirlit með gjaldskrá

(65) Kvöð sú er lögð er á Mílu með ákvörðun þessari um eftirlit með gjaldskrá samkvæmt 52. gr. fjarskiptalaga, sbr. 38. gr. reglugerðar um markaðsgreiningar á sviði fjarskipta nr. 556/2023, verður með þeim hætti að um verulega tilslökun er að ræða hvað koparnet varðar frá seinustu markaðsgreiningu, en kvöðin er nokkuð þyngri hvað ljósleiðaranet varðar.

(66) Á þeim svæðum þar sem Míla telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk getur Míla haft möguleika og hvata til að krefjast of hárra verða. Þetta á sérstaklega við á þeim mörkuðum þar sem lítill eða enginn samkeppnisþrýstingur er til staðar og neytendur hafa litla möguleika á að nýta sér sambærilega fjarskiptaþjónustu frá öðrum netrekendum.

(67) Aftur á móti verður að taka tillit til þeirra rofa sem urðu á eignartengslum Mílu og Símans og telur FST því rétt að beita vægari úrræðum varðandi eftirlit með gjaldskrá Mílu á viðkomandi markaði 3a en nú hvíla á félaginu og er það niðurstaða FST að verðskrá Mílu fyrir heimtaugar skuli vera réttlát og sanngjörn á þeim landfræðilegu mörkuðum þar sem Míla er með umtalsverðan markaðsstyrk. Því mun Mílu verða heimilt að ákvarða þau heildsöluverð sem fyrirtækið innheimtir á þessum markaði með þeim fyrirvara að verðlagningin sé réttlát og sanngjörn. Þá mun FST ekki grípa inn í verðlagningu Mílu nema til komi málefnaleg kvörtun frá markaðsaðila eða af eigin frumkvæði ef sérstakar ástæður þykja réttlæta það. Ef FST kemst að þeirri niðurstöðu að verðlagningin geti ekki talist réttlát og sanngjörn mun FST ákvarða verð fyrir umrædda þjónustu sem mun þá gilda hvað umrædda vöru varðar. Til þess að FST geti fylgt eftir kvöðinni um réttláta og sanngjarna verðskrá skal Míla tilkynna FST um allar verðskrárbreytingar sem falla undir þá kvöð.

(68) Þá verða allar kvaðir, þ.m.t. kvöð um eftirlit með gjaldskrá, afnumdar af Mílu á viðkomandi markaði á svæðum þar sem hátt í 80% landsmanna búa, þ.e. á þeim svæðum er FST hefur metið að virk samkeppni ríki. Mun nú aðeins vera kveðið á um réttláta og sanngjarna verðlagningu á heimtaugaleigu Mílu á koparnetum félagsins á þeim svæðum er félagið hefur umtalsverðan markaðsstyrk, en fram að þessu hefur gilt kvöð á félagið um kostnaðargreind verð um land allt varðandi koparnet félagsins.

(69) Líkt og áður segir verður kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu lögð á Mílu varðandi heimtaugaleigu Mílu á ljósleiðaranetum félagsins á þeim svæðum er félagið hefur umtalsverðan markaðsstyrk.

(70) Við ákvörðun á því hvort að verð Mílu séu réttlát og sanngjörn mun FST horfa til sjónarmiða þeirra er leiða af fjarskiptalögum og meginreglum samkeppnisréttar. FST getur m.a. horft til eftirfarandi þátta við ákvörðun á því hvort að verð teljist réttlátt og sanngjarnt:

1. Hvort verð fyrir þjónustuna hafi tekið óeðlilegum breytingum með hliðsjón af almenntri verðþróun og jafnræðis sé gætt.

2. Hvort verðið sé í samræmi við verðsamanburð við sambærileg markaðssvæði hér á landi þar sem meiri samkeppnisþrýstingur er til staðar. Horft verður til meðaltals mánaðarverða fyrir aðgang að heimtaugum á þeim svæðum sem teljast sambærileg en stofnuninni er einnig heimilt að taka tillit til stofngjalda ef þau eru misjöfn.
3. Hvort að verðið sé í samræmi við kostnað af því að veita þjónustuna á viðkomandi landfræðilegum markaði á hagkvæman hátt, ásamt hæfilegri arðsemi af fjárfestingum að teknu tilliti til áhættu.

(71) Hins vegar mun FST meta hverja kvörtun fyrir sig og þær aðstæður sem ríkja á viðkomandi markaði. FST telur eðlilegt að horft verði fyrst til þátta nr. 1 og 2, áður en ákveðið er að fara í ítarlega og tímafreka greiningu á kostnaði viðkomandi þjónustu. FST getur ákvarðað að hámarksverð skulu vera í samræmi við verðsamanburð eða takmarkist við hækkun vísitölu á meðan slík kostnaðargreining er framkvæmd.

(72) Eins og kemur fram hér að ofan er það tilgreint í fjarskiptalögnum að sönnunarbyrðin fyrir því að gjöld byggjast á raunverulegum kostnaði hvíli á hlutaðeigandi fyrirtæki. Þá getur FST jafnframt krafist þess að fjarskiptafyrirtæki geri kostnaðarlíkan til útreiknings á verði. FST telur eðlilegt að ef Míla heldur því fram að verð sem byggist á verðsamanburði eða er ákvarðað út frá vísitöluhækkun sé lægri en kostnaður fyrirtækisins á viðkomandi markaði þá sé það í höndum Mílu að sanna að svo sé, byggt á gögnum úr bókhaldi fyrirtækisins. Míla skal þá leggja fram kostnaðargreiningu í samræmi við kröfur FST.

(73) Í þeim tilfellum þar sem Míla hefur eignast fjarskiptanet með því að kaupa það eða þar sem ríkisstyrkur hefur verið notaður við uppbyggingu netsins skal Míla leggja fram kaupsamning þar sem fram kemur kaupverð og/eða upplýsingar um veittan opinberan stuðning. FST getur farið fram á að upplýsingar úr bókhaldi Mílu séu aðgreindar eftir sveitarfélagi og því ber fyrirtækinu að halda slíkt bókhald.

(74) Til þess að FST geti fylgt eftir kvöðinni um réttláta og sanngjarna verðskrá skal Míla tilkynna FST um allar verðskrárbreytingar sem falla undir þá kvöð.

(75) Hingað til hefur gilt kvöð um eftirlit með gjaldskrá á Mílu fyrir aðstöðuleigu og aðgang að rorum og lagnaleiðum, en þrátt fyrir umfjöllun hér að ofan telur FST nauðsynlegt að viðhalda á Mílu umræddri kvöð um kostnaðarviðmiðaða gjaldskrá varðandi aðstöðuleigu og aðgang að tengdri aðstöðu í öllum þeim sveitarfélögum sem Míla telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Ýmis samkeppnisvandamál geta tengst aðstöðu og aðgangi og því er mikilvægt að mati FST að árangursríkar kvaðir hvíli á Mílu hvað slíka aðstöðu varðar, enda er Míla stærsti og öflugasti aðilinn á íslenskum fjarskiptamarkaði hvað slíka aðstöðu varðar, auk þess sem slík aðstaða á viðunandi kjörum getur skipt lykilmáli, eftir atvikum ásamt aðgangi að rorum og lagnaleiðum, fyrir útbreiðslu ljósleiðara þar sem hann er ekki þegar til staðar eða í litlu magni og eftir atvikum til að stuðla að innviðasamkeppni, en ný fjarskiptalög leggja aukna áherslu á þessi atriði.

(76) Þá telur FST einnig nauðsynlegt að leggja á Mílu kvöð um eftirlit með gjaldskrá varðandi aðgang að rorum og lagnaleiðum Mílu í 23 af þeim 26 sveitarfélögum þar sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk, þ.e. að frátöldum sveitarfélögum Fjallabyggð,

Norðurþingi og Rangárþingi eystra. Í þessum þremur sveitarfélögum mun kvöð um réttlát og sanngjörn verð gilda varðandi aðgang að rorum og lagnaleiðum.

(77) Ástæðan fyrir því að vægari kvöð er lögð á Mílu vegna aðgangs að rorum og lagnaleiðum í ofangreindum þremur sveitarfélögum er sú að þar er samhliða útbreiðsla fastaneta mun hærrí en í hinum 23 sveitarfélögum, eða á milli 40-60%. Því er þörfin fyrir slíka meira íþyngjandi gjaldskrákvöð ekki eins aðkallandi í þeim sveitarfélögum. Þó skal minnt á að aðgangskvöð, jafnræðiskvöð og kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu hvað slíkan aðgang varðar gildir þó í þessum sveitarfélögum hvað aðgang að rorum og lagnaleiðum Mílu varðar.

(78) Telur FST kvöð um eftirlit með gjaldskrá vera réttlæt看lega, gagnsæja, rökstudda, í samræmi við eðli greindra samkeppnisvandamála, sniðnar að því að leysa þau vandamál, í samræmi við markmið þau sem kvöðinni er ætla að ná fram, stuðla að fjárfestingu og samkeppni í háhraðanetum og ekki vera umfram meðalhóf.

3.2 Álagning kvaða á Tengir á markaði 3a

(79) Tengir hefur umtalsverðan markaðsstyrk í átta sveitarfélögum á markaði 3a en í umræddum 8 sveitarfélögum hafa gilt kvaðir á Mílu á markaði 3a frá fyrri greiningum. Þær kvaðir sem gilt hafa á Mílu eru nú felldar niður og skulu þær falla niður 15 dögum eftir dagsetningu ákvörðunar þessarar. Nú koma til með að gilda kvaðir á Tengir í stað þeirra er hafa gilt á Mílu á svæðunum.

(80) Í ljósi þeirra mögulegu og raunverulegu samkeppnisvandamála sem geta komið upp og sterkrar stöðu Tengir á viðkomandi markaði, í þeim átta sveitarfélögum sem félagið telst njóta umtalsverðs markaðsstyrks, telur FST nauðsynlegt að leggja á félagið aðgangskvöð, jafnræðiskvöð og kvöð um eftirlit með gjaldskrá í formi réttlátrar og sanngjarnrar verðskrár.

3.2.1 Kvöð um að veita aðgang

(81) FST telur að kvöð um aðgang að mannvirkjum skv. 47. gr. fjarskiptalaga geti ekki dugað ein og sér til þess að taka á greindum samkeppnisvandamálum. Hins vegar er slík aðgangskvöð áfram nauðsynleg, auk kvaðar um aðgang að netum og þjónustu samkvæmt 48. gr. fjarskiptalaga.

(82) Með heimild í 47. gr. og 48. gr. fjarskiptalaga leggur FST þá kvöð á Tengir að verða við eðlilegum og sanngjörnum beiðnum um aðgang að og notkun á mannvirkjum og staðaraðgang að ljósleiðaranetum sínum, hvort sem um er að ræða fullan eða skiptan aðgang, og tengdri aðstöðu og þjónustu á heildsölustigi

(83) FST leggur því kvöð á Tengir að veita staðaraðgang í ljósleiðaraneti sínu á viðkomandi markaði á þeim svæðum er Tengir telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Umræddur aðgangur tekur einnig til heimtaugaaðgangs í tilvikum ríkisstyrktra ljósleiðaraneta, aðgangs að rorum og lagnaleiðum, aðstöðuleigu og aðgangs að annarri ómissandi aðstöðu sem tengist ofangreindum aðgangi. Að mati FST er vel gerlegt fyrir Tengir að veita slíkan aðgang miðað við þá getu sem er fyrir hendi hjá félaginu, enda hefur félagið veitt slíkan heimtaugaaðgang hingað til. FST telur kvaðirnar vera í þágu samkeppni til lengri tíma litið, og til þess fallnar að auka, eða a.m.k. að tryggja áframhaldandi framboð á fjarskiptaþjónustu á því svæði þar sem Tengir er með umtalsverðan markaðsstyrk.

(84) Félagið skal ekki draga til baka þann aðgang sem þegar hefur verið veittur, nema rökstudd beiðni berist sem FST getur fallist á með sérstakri stjórnvaldsákvörðun ef rök hníga til. FST telur ekki jafn íþyngjandi að leggja slíka kvöð á Tengir, Mílu og Ljósleiðarann á þeim svæðum sem félögin hafa umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a, en hvorki Míla né Ljósleiðarinn bjóða upp á aðgang að svörtum ljósleiðara, nema ef vera skyldi í litlu magni á fyrirtækjamaarkaði og í ríkisstyrktum netum. Komi fram sanngjarnar og eðlilegar beiðnir um annars konar staðaraðgang á ljósleiðaraneti Tengis skal Tengir verða við slíkri beiðni ef aðgangurinn er tæknilega og efnahagslega fýsilegur. Hafni Tengir slíkri aðgangsbeiðni skal greina FST frá því með tilheyrandi rökstuðningi og getur FST skorið úr um hvort veita skuli umræddan aðgang.

(85) Komi sú staða upp að fjarskiptafyrirtæki óski eftir að fá að setja nýjan streng í rör og lagnaleiðir Tengir á þeim markaði sem hér er til umfjöllunar, sem ekki eru fullnýttar, skal Tengir verða við þeirri beiðni, að því gefnu að hún sé eðlileg og sanngjörn. Komi fram málefnaleg beiðni um það frá áhugasömum netrekenda, sem telst eðlileg og sanngjörn, skal Tengir útbúa gagnagrunn sem hefur að geyma nákvæmar upplýsingar um legu og ástand röra og lagnaleiða félagsins. Þar skal m.a. koma fram hvaða rör og lagnaleiðir eru lausar að hluta eða öllu leyti og geti þannig nýst fyrir slíkan aðgang. Gagnagrunnurinn skal m.a. sýna ofangreindar upplýsingar í kortaformi. Tengir skal þá veita FST og áhugasömum fjarskiptafyrirtækjum aðgang að umræddum gagnagrunni. Liggi eldri lagnir í rörum og lagnaleiðum Tengis, sem ekki er þörf á lengur, skal Tengir fjarlægja þær, gegn eðlilegu gjaldi, ef slíkt gæti gert það að verkum að áhugasöm fjarskiptafyrirtæki geti þá nýtt sér umrædd rör eða lagnaleiðir. Náist ekki samkomulag getur FST ákvarðað eðlilegt endurgjald í því sambandi. Þá skal Tengir, gegn eðlilegu gjaldi, sinna nauðsynlegum viðgerðum og endurbótum á rörum og lagnaleiðum, svo þau geti nýst í þessum tilgangi. Náist ekki samkomulag milli Tengis og aðgangsbeiðanda um lagningu þráða í laus rör eða lagnaleiðir, gegn hæfilegu gjaldi, getur FST skorið úr um eðlilega gjaldtöku.

(86) Ofangreindur gagnagrunnur skal liggja fyrir eigi síðar en 3 mánuðum eftir að sanngjörn og málefnaleg beiðni hefur komið fram frá netrekanda varðandi slíkan aðgang á tilteknu svæði eða tilteknum svæðum. Slík beiðni skal einskorðast við skýrt afmarkað svæði, t.d. sveitarfélag, þorp/bæ eða hverfi, sem áhugi viðkomandi netrekanda beinist að hverju sinni.

(87) Eftir að hafa fengið ofangreind kortagögn og ofangreindar upplýsingar um rör og lagnaleiðir Tengir í hendur skal netrekandi sem áhuga hefur á að notast við laus pláss í þeim leggja fram pöntun um aðgang innan eins mánaðar frá því að hann fékk gögnin afhent og tiltaka eins nákvæmlega og kostur er um hvaða rör eða lagnaleiðir óskað er aðgangs að. Tengir skal ekki hefja vinnu við eigin lögn á ljósleiðaraþráðum á viðkomandi svæði sem netrekandi sýnir áhuga á eftir að beiðni er komin fram um að Tengir veiti ofangreindar upplýsingar og þar til sá mánaðarfrestur er liðinn sem netrekandi hefur til að ákveða hvort hann nýti sér aðgang að þeim. Á umræddu tímabili eru umbeðin rör eða lagnaleiðir svæðisins því frátekin fyrir hinn áhugasama netrekanda. Umrætt tímabil getur verið skemmra en 4 mánuðir, allt eftir því hve fljótt Tengir afhendir hinum áhugasama netrekanda nauðsynlegar upplýsingar um þau rör og lagnaleiðir sem fyrirspurn varðar. Eftir að pöntun er komin fram er Tengir óheimilt að leggja lagnir eða framkvæma einhverja þá vinnu við þau rör og lagnaleiðir sem pöntun nær til sem á einhvern hátt skerða umbeðinn aðgang netrekanda að þeim rörum og lagnaleiðum.

(88) Umrædd kvöð má þó ekki koma í veg fyrir eðlilega nýtingu Tengis á innviðum sínum eða hefta ljósleiðarauppbyggingu Tengis. Hafi Tengir tilkynnt formlega um ljósleiðaraútbreiðslu á umræddu svæði með a.m.k. 3 mánaða fyrirvara gildir umræddur forgangur aðgangsbeiðenda ekki. Tengir þarf þá að tiltaka nákvæmlega hvaða staðföng eru undir og tímasetningu framkvæmda. Tengir er ekki heimilt að tilkynna um fyrirhugaðar framkvæmdir meira en 12 mánuði fram í tímann í þessu sambandi. Til að koma í veg fyrir að Tengir misnoti þessa heimild til forgangs, getur FST, að ábendingu áhugasamra aðgangsbeiðenda, metið hvort útbreiðsluáform Tengis séu raunhæf. Getur FST þá m.a. kallað eftir afriti af samningum við verktaka og fjárhagsáætlanir vegna umræddra verkefna. Meti FST það svo að áform um framkvæmdir á einhverju svæði eða svæðum séu ekki raunhæfar innan umrædds 12 mánaða tímabils getur FST ákvarðað að það svæði eða þau svæði njóti ekki forgangs Tengis til framkvæmda.

(89) FST getur skorið úr um það hvort beiðni netrekanda um aðgang að rörum og lagnaleiðum Tengis telst sanngjörn og eðlileg beiðni ef ágreiningur rís um það milli Tengis og viðkomandi netrekanda.

(90) Einnig leggur FST kvöð á Tengir að bjóða samhýsingu/samnýtingu að aðstöðu sem tengist þjónustu sem veitt er yfir ljósleiðaraheimtaugar fyrirtækisins. Sanngjörn beiðni um samhýsingu/samnýtingu telst vera beiðni um laust rými í húsnæði eða annarri aðstöðu Tengis, en undir slíka skilgreiningu getur einnig fallið beiðni sem hefur í för með sér stækkun eða nýbyggingu húsnæðis. Ef skylda til samnýtingar eða samhýsingar krefst breytingar eða stækkunar skal Tengir koma til móts við eðlilegar og sanngjarnar beiðnir. Skylda til að bjóða samnýtingu eða samhýsingu leggst á Tengir varðandi þá aðstöðu sem fyrirtækið hefur yfir að ráða, þ.m.t. í byggingum og annarri aðstöðu. Skyldan nær til beiðni sem er sanngjörn og eðlileg og hefur ekki í för með sér mikla aukningu á fjárhagslegri byrði á Tengir. Náist ekki samkomulag milli aðila um aðgang til samnýtingar eða samhýsingar getur FST ákveðið kostnaðarviðmiðuð verð og sanngjörn skilyrði fyrir aðganginum.

(91) Tengir skal heimila öðrum fjarskiptafyrirtækjum opinn aðgang að tæknisniðflötum, samskiptareglum eða annarri tækni sem tryggir gagnvirka þjónustu (tenging við önnur net). Tengir skal veita aðgang að stoðkerfum og upplýsingum sem nauðsynlegar eru til þess að heimtaugarnar geti nýst fyrir þann tilgang sem þær eru leigðar. Slíkur aðgangur getur m.a. falist í rekstrarstuðningi, gagnagrunni til að afla upplýsinga áður en pantað er, afhendingu, pöntunum, viðhaldi, bilanaafgreiðslu og reikningagerð. Tengir skal ennfremur útvega leigutökum aðgang að rafmagni í tækjarýmum ef mögulegt er.

(92) Tengir skal birta lista yfir fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir (e. Civil Works) með 3 mánaða fyrirvara á þeim svæðum sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Kvöð þessi nær bæði til holugraftar og skurða, en viðgerðir eða endurnýjun einstakra heimtauga falla alla jafna ekki undir þessa kvöð. Kvöðinni er bæði ætlað að ná til heildaruppbyggingar þar sem engir innviðir eru í jörðu og til þeirra jarðvegs- og lagnaframkvæmda þar sem innviðir eru fyrir og verið er að leggja og/eða draga ljósleiðarataugar heim í hús sem og annarra framkvæmda tengda uppbyggingu og útbreiðslu á ljósleiðaraneta. Tengir er heimilt að stytta fyrirvara í auglýsingu niður í 2 mánuði ef Tengir leggur aukarör í alla hluta viðkomandi framkvæmda, sem annað fjarskiptafyrirtæki gæti tekið í notkun síðar.

(93) Auglýsing um fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir Tengis verður að vera nægjanlega ítarleg svo að aðilar sem hyggja á uppbyggingu og/eða útbreiðslu neta geti gert sér grein fyrir raunverulegu umfangi framkvæmdanna. Meðal annars skal auglýsing innihalda upplýsingar um hvort um sé að ræða lagningu nýrra innviða eða hvort nýta eigi fyrirbyggjandi innviði fyrirtækisins og tilgreina skal alla skurði og holur sem fyrirhugað er að gera ásamt upplýsingum um fyrirhugaðar tengingar strengja og hvort leggja eigi heimtaugar í einstaka hús (og þá hvaða hús).

(94) Tengir skal koma á fót skjalfestu verklagi sem viðhafa skal þegar félaginu berst ósk um þátttöku í framkvæmd. Tengir skal bregðast við öllum slíkum beiðnum og veita ítarlegri upplýsingar um framkvæmdirnar við fyrsta tækifæri, svo sem um nákvæmari framkvæmdartíma, áætlaðan kostnað við framkvæmdina, um frekari upplýsingar um nýtingu á aðstöðu fyrirtækisins o.fl. Þá skal Tengir semja í góðri trú við fyrirtæki sem óska eftir aðgengi skv. c. lið 2. mgr. 48. gr. fjarskiptalaga á þeim svæðum þar sem fyrirtækið hefur umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a.

(95) Svo kvöð um samnýtingu jarðvegsframkvæmda komi að notum og sé sanngjörn í þeim tilgangi að efla útbreiðslu ljósleiðaraneta og hvetja til innviðasamkeppni gildir kvöðin ekki á þeim svæðum þar sem fyrirbyggjandi eru innviðir, lagnaleiðir, eða rör, í eigu annars fjarskiptafyrirtækis en Tengis, sem gætu nýst slíkum aðila til lagningu ljósleiðara í samkeppni við Tengir.

(96) Að lokum er litið til nýmæla þeirra er koma fram í d. lið 2. mgr. 48. gr. fjarskiptalaga um að FST geti krafist þess af fjarskiptafyrirtæki að það afturkalli ekki aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur. FST telur nauðsynlegt að leggja á Tengir kvöð skv. d. lið 2. mgr. 48. gr. að afturkalla ekki aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur á þeim svæðum sem Tengir telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk á viðkomandi markaði. Skal Tengir því áfram veita aðgang að rörum og lagnaleiðum, hýsingu og heimtaugaleiguaðgang þann sem félagið veitir nú þegar á þeim svæðum þar sem félagið telst hafa umtalsverðan markaðsstyrk, nema að viðkomandi aðgangshafi fallist á slíka afturköllun.

(97) Komi fram rökstudd beiðni frá Tengir um afturköllun ofangreinds aðgangs, og viðkomandi aðgangshafi fellst ekki á slíka afturköllun, getur FST fallist á slíkt með sérstakri stjórnvaldsákvörðun ef sterk rök hníga til þess sem vega þyngra en hagsmunir viðkomandi aðgangshafa af óbreyttum aðgangi.

3.2.2 Kvöð um jafnræði

(98) Með heimild í 50. gr. fjarskiptalaga leggur FST þá kvöð á Tengir að gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa staðaraðgang með fastlínu um ljósleiðaranet Tengis og tengda aðstöðu. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála, þ.m.t. verða. Þá skulu gæði aðgangs sem veittur er jafn til allra viðskiptavina Tengis. Kvöðin skal ennfremur gilda varðandi aðgang að rörum og lagnaleiðum, aðstöðuleigu og auglýsingar um ljósleiðaraútbreiðslu. Sú jafnræðiskvöð sem FST leggur á Tengir er aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input – EoI), en þá er félagið skuldbundið til að bjóða sömu verð, nota sömu afgreiðsluferla/kerfi, afgreiða þjónustu innan sömu tímamarka og birta sömu upplýsingar um þjónustuna til allra viðskiptavina. Tengir skal því veita öllum aðilum aðgang að þeim kerfum sem nýtt eru innan félagsins og nauðsynleg eru í tengslum við staðaraðgang, tengda aðstöðu og aðgang að rörum og lagnaleiðum.

(99) Upplýsingar um staðaraðgang og þjónustu tengda aðganginum og um aðgang að rorum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu skulu vera aðgengilegar öllum fjarskiptafyrirtækjum til jafns. Meðal annars skal upplýsa um lengd heimtauga í sérhverju tilviki sé hún þekkt, þ.e. fjarlægð viðkomandi endanotanda frá næsta tengipunkti. Sé heimtaug mæld af einhverjum sökum skal uppfæra birt gögn með niðurstöðum þeirra mælinga.

(100) Þá leggur FST þá kvöð á Tengir að öllum aðilum verði tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun neta og aðgangsjónustu Tengir með sama fyrirvara og skal sá fyrirvari ekki vera skemmri en 3 mánuðir.

(101) Tengir skal gæta þess að umsóknir allra fjarskiptafyrirtækja um staðaraðgang eða tengda þjónustu og um aðgang að rorum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu verði afgreiddar jafn fljótt. Séu vandkvæði á að afgreiða umsókn skal það þegar í stað tilkynnt umsækjanda skriflega eða með rafrænum hætti og færa skal fram ástæður fyrir töfinni. Tengir er ekki heimilt að gera óeðlilegar kröfur til umsækjenda sem skilyrði fyrir afgreiðslu umsóknar.

(102) Þær upplýsingar sem Tengir öðlast frá öðrum fyrirtækjum við gerð samninga um aðgang, eða að loknum samningum, skulu eingöngu notast í þeim tilgangi sem þær voru veittar og skulu á öllum stigum meðhöndlaðar sem trúnaðarmál. Óheimilt er að afhenda upplýsingarnar tengdum eða ótengdum aðilum, sbr. 42. gr. fjarskiptalaga.

(103) Að mati FST er krafan um jafnræði bæði sanngjörn og eðlileg. Ekki verður séð að hún skapi fyrirtækjum með umtalsverðan markaðsstyrk óþarflega mikinn kostnað eða óhagræði miðað við þann ábata sem kvöðin hefur í för með sér fyrir samkeppni. FST telur því nauðsynlegt að styrkja samkeppni á markaði fyrir staðaraðgang á þeim svæðum sem Tengir hefur umtalsverðan markaðsstyrk, þ.m.t. varðandi aðgang að rorum og lagnaleiðum og aðstöðuleigu, og á fráliggjandi mörkuðum með því að leggja á kvaðir um jafnræði sem taka a.m.k. til ofangreindra atriða.

3.2.3 Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu

(104) Í 2. mgr. 59 gr. fjarskiptalaga sem fjallar um heildsölufyrirtæki segir að komist FST að þeirri niðurstöðu að skilyrðin sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 59. gr. séu uppfyllt getur stofnunin aðeins lagt á fyrirtækið kvaðir skv. 48. um aðgang og 50. gr. um jafnræði og um réttláta og sanngjarna verðlagningu ef það er talið réttlætanlegt á grundvelli markaðsgreiningar. Eins og fyrr greinir var það upphaflega afstaða FST að Tengir uppfyllti lagaskilyrði framangreindrar 59. gr. fjarskiptalaga, en í aukasamráðsskjali sem birt var 23. janúar 2024 boðaði FST breytingu á þeirri afstöðu. Því stendur FST til boða allar mögulegar kvaðir gagnvart Tengji, sem fremi sem þær séu réttlætanlegar og í samræmi við meðalhóf og aðrar meginreglur sem fylgja ber við álagningu kvaða.

(105) Fram hefur komið í greiningu FST að á þeim svæðum þar sem Tengir er talinn vera með umtalsverðan markaðsstyrk er markaðshlutdeild Tengis mikil og hefur farið vaxandi. Þá er samhliða útbreiðsla ljósleiðara takmörkuð á þessum svæðum nema ef vera skyldi á Akureyri. Til staðar er hvati hjá fyrirtæki í svo sterkri stöðu til að viðhalda of háum verðum. Því hefur FST ákveðið að leggja kvöð á Tengir um réttláta og sanngjarna verðlagningu á markaði 3a.

(106) Réttlát og sanngjörn verðlagning er víðtækt hugtak og ber að túlka það í samræmi við fjarskiptalög og meginreglur samkeppnisréttar. FST mun því taka tillit til almennra sjónarmiða

og markmiða fjarskiptalaga, sem og meginreglum samkeppnisréttar, við ákvörðun á því hvort að verðskrá Tengis teljist réttlát og sanngjörn.

(107) Að mati FST felur kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu ekki í sér að FST þurfi að samþykkja verðskrá Tengis áður en hún tekur gildi á viðkomandi mörkuðum.

(108) Því mun Tengir verða heimilt að ákvarða þau heildsöluverð sem fyrirtækið innheimtir á þessum markaði eins og áður en með þeim fyrirvara að verðlagningin sé réttlát og sanngjörn. Þá mun FST ekki grípa inn í verðlagningu Tengis nema til komi málefnaleg kvörtun frá markaðsaðila eða af eigin frumkvæði ef sérstakar ástæður þykja réttlæta það. Ef FST kemst að þeirri niðurstöðu að verðlagningin geti ekki talist réttlát og sanngjörn mun FST ákvarða verð fyrir umrædda þjónustu sem mun þá gilda hvað umrædda vöru varðar.

(109) Við ákvörðun á því hvort að verð Tengis séu réttlát og sanngjörn mun FST horfa til sjónarmiða fjarskiptalaganna og meginregla samkeppnisréttar. FST getur m.a. horft til eftirfarandi þátta við ákvörðun á því hvort að verð teljist réttlátt og sanngjarnt:

1. Hvort verð fyrir þjónustuna hafi tekið óeðlilegum breytingum með hliðsjón af almennri verðþróun og jafnræðis sé gætt.
2. Hvort verðið sé í samræmi við verðsamanburð við sambærileg markaðssvæði hér á landi þar sem meiri samkeppnisþrýstingur er til staðar. Horft verður til meðaltals mánaðarverða fyrir aðgang að heimaugum á þeim svæðum sem teljast sambærileg en stofnuninni er einnig heimilt að taka tillit til stofngjalda ef þau eru misjöfn.
3. Hvort að verðið sé í samræmi við kostnað af því að veita þjónustuna á viðkomandi landfræðilegum markaði á hagkvæman hátt, ásamt hæfilegri arðsemi af fjárfestingum að teknu tilliti til áhættu.

(110) Hins vegar mun FST meta hverja kvörtun fyrir sig og þær aðstæður sem ríkja á viðkomandi markaði. FST telur eðlilegt að horft verði fyrst til þátta nr. 1 og 2, áður en ákveðið er að fara í ítarlega og tímafreka greiningu á kostnaði viðkomandi þjónustu. FST getur ákvarðað út frá hámarksverð skulu vera í samræmi við verðsamanburð eða takmarkist við hækkun vísitölu á meðan slík kostnaðargreining er framkvæmd.

(111) Eins og kemur fram hér að ofan er það tilgreint í fjarskiptalögum að sönnunarbyrðin fyrir því að gjöld byggjast á raunverulegum kostnaði hvíli á hlutaðeigandi fyrirtæki. Þá getur FST jafnframt krafist þess að fjarskiptafyrirtæki geri kostnaðarlíkan til útreiknings á verði. FST telur eðlilegt að ef Tengir heldur því fram að verð sem byggist á verðsamanburði eða er ákvarðað út frá vísitöluhækkun sé lægri en kostnaður fyrirtækisins á viðkomandi markaði þá sé það í höndum Tengis að sanna að svo sé, byggt á gögnum úr bókhaldi fyrirtækisins. Tengir skal þá leggja fram kostnaðargreiningu í samræmi við kröfur FST. Í þeim tilfellum þar sem Tengir hefur eignast fjarskiptanet með því að kaupa það eða þar sem ríkisstyrkur hefur verið notaður við uppbyggingu netsins skal Tengir leggja fram kaupsamning þar sem fram kemur kaupverð og/eða upplýsingar um veittan opinberan stuðning. FST getur farið fram á að upplýsingar úr bókhaldi Tengis séu aðgreindar eftir sveitarfélagi og því ber fyrirtækinu að halda slíkt bókhald.

(112) Til þess að FST geti fylgt eftir kvöðinni um réttláta og sanngjarna verðskrá skal Tengir tilkynna FST um allar verðskrárbreytingar sem falla undir þá kvöð.

3.3 Álagning kvaða á Ljósleiðarann á markaði 3a

(113) Ljósleiðarinn er með umtalsverðan markaðsstyrk í einu sveitarfélagi á markaði 3a, þ.e. í Sveitarfélaginu Ölfusi, en í sveitarfélaginu hafa gilt kvaðir á Mílu á viðkomandi markaði frá fyrri greiningu. Þær kvaðir sem gilt hafa gagnvart Mílu eru nú felldar niður og skulu þær falla niður 15 dögum eftir dagsetningu ákvörðunar þessarar. Þess í stað munu gilda kvaðir sem lagðar eru á Ljósleiðarann með ákvörðun þessari.

3.3.1 Kvöð um að veita aðgang

(114) FST telur að aðgangur að rorum og lagnaleiðum einn og sér sé ekki nægjanlegur, enda lítið verið notaður hér á landi fram til þessa, en þó telur FST að hann geti verið mikilvægur til að stuðla að ljósleiðaravæðingu þar sem slíkt er ekki til staðar og eftir atvikum stuðlað að innviðasamkeppni þar sem slíkt er fjárhagslega raunhæft. Því telur FST mikilvægt að leggja ítarlega aðgangskvöð á Ljósleiðarann á grundvelli 47. og 48. gr. fjarskiptalaga á því svæði þar sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Sá aðgangur nær einnig til heimtaugaaðgangs í tilvikum ríkisstyrktra ljósleiðaraneta, a.m.k. til þess bitastraumsaðgangs sem félagið hefur þegar veitt á markaði 3b í tilviki ljósleiðaraheimtauga sem ekki hafa verið byggðar upp gegn ríkisstyrk, aðgangur að rorum og lagnaleiðum, aðstöðuleigu og aðgangur að annarri ómissandi aðstöðu sem tengist ofangreindum aðgangssleiðum. Að mati FST er vel gerlegt fyrir Ljósleiðarann að veita slíkan aðgang miðað við þá getu sem er fyrir hendi hjá félaginu. FST telur kvaðirnar vera í þágu samkeppni til lengri tíma lítið, og til þess fallnar að auka framboð á fjarskiptaþjónustu á því svæði þar sem Ljósleiðarinn er með umtalsverðan markaðsstyrk.

(115) Af framangreindu leiðir að FST leggur kvöð á Ljósleiðarann um að verða við öllum sanngjörnum og eðlilegum beiðnum fjarskiptafyrirtækja um framangreindan aðgang, ásamt aðgangi að tengdri aðstöðu og þjónustu á því svæði er félagið hefur umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a. Sanngjörn beiðni um aðgang að heimtaug telst vera beiðni um heimtaug sem ekki verður í annarri notkun á þeim degi sem ný notkun er ráðgerð. Félagið skal ekki draga til baka þann aðgang sem þegar hefur verið veittur, nema rökstudd beiðni berist sem FST getur fallist á með sérstakri stjórnvaldsákvörðun ef rök hníga til.

(116) Sá aðgangur sem Ljósleiðarinn býður í dag felst í bitastraumsaðgangi sem veittur er í tengipunktum á höfuðborgarsvæðinu. FST leggur þá kvöð á Ljósleiðarann að veita staðaraðgang í ljósleiðaraneti sínu á viðkomandi markaði á því svæði sem Ljósleiðarinn telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk þegar um er að ræða ríkisstyrkt ljósleiðaranet, nema ef aðgangsbeiðandi óskar fremur eftir bitastraumsaðgangi. Í tilviki þeirra ljósleiðaraheimtauga sem Ljósleiðarinn hefur lagt á svæðinu án ríkisstyrkja getur Ljósleiðarinn kosið að veita staðaraðgang eða fullnægjandi bitastraumsaðgang.

(117) Kjósi Ljósleiðarinn að nýta sér ekki ofangreinda heimild til að veita bitastraumsaðgang í tilvikum ljósleiðaraheimtauga sem hafa verið byggðar upp gegn ríkisstyrk er Ljósleiðaranum einungis heimilt að takmarka aðgang að og notkun á heimtaugum á grundvelli grunnkrafna er varða rekstraröryggi fjarskiptanetsins í neyðartilfellum, samstæði þess og í rökstuddum tilvikum rekstrarsamhæfni þjónustukerfa og verndun gagna.

(118) Skylda til að bjóða samnýtingu eða samhýsingu leggst á Ljósleiðarann varðandi þá aðstöðu sem fyrirtækið hefur yfir að ráða, þ.m.t. í byggingum, rörum og lagnaleiðum og annarri aðstöðu á því svæði sem félagið telst hafa umtalsverðan markaðsstyrk á viðkomandi markaði. Skyldan nær til beiðni sem er sanngjörn og eðlileg vegna aðgangs í Sveitarfélaginu Ölfus og hefur eins og áður segir ekki í för með sér mikla aukningu á fjárhagslegri byrði á Ljósleiðarann.

(119) FST leggur þá kvöð á Ljósleiðarann að félagið skuli birta lista yfir fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir (e. Civil Works) með 3 mánaða fyrirvara á því svæði sem félagið telst hafa umtalsverðan markaðsstyrk á viðkomandi markaði.

(120) Svo kvöð um samnýtingu jarðvegsframkvæmda komi að notum og sé sanngjörn í þeim tilgangi að efla útbreiðslu ljósleiðaraneta og hvetja til innviðasamkeppni gildir kvöðin ekki á þeim svæðum þar sem fyrirliggjandi eru innviðir, lagnaleiðir, eða rör, í eigu annars fjarskiptafyrirtækis en Ljósleiðarans, sem gætu nýst slíkum aðila til lagningu ljósleiðara í samkeppni við Ljósleiðarann.

(121) Með vísan til i. liðar 2. mgr. 48. gr. leggur FST einnig þá kvöð á Ljósleiðarann að félagið veiti aðgang að stoðkerfum, rekstrarkerfum eða hliðstæðum hugbúnaði sem nauðsynlegar eru til þess að heimtaugarnar nýtist fyrir þann tilgang sem þær eru leigðar og tryggir samkeppni í framboði fjarskiptaþjónustu.

(122) Loks telur FST nauðsynlegt að leggja á Ljósleiðarann kvöð skv. d. lið 2. mgr. 48. gr. að afturkalla ekki aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur á því svæði sem Ljósleiðarinn telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk á viðkomandi markaði. Komi fram rökstudd beiðni frá Ljósleiðaranum um afturköllun ofangreinds aðgangs, og viðkomandi aðgangshafi fellst ekki á slíka afturköllun, getur FST fallist á slíkt með sérstakri stjórnvaldsákvörðun ef sterk rök hníga til þess sem vega þyngra en hagsmunir viðkomandi aðgangshafa af óbreyttum aðgangi.

3.3.2 Kvöð um jafnræði

(123) Ljóst er að til þess að kvöð um aðgang skili tilætluðum árangri verður aðgangskvöðin að vera sett fram samhliða kvöð um jafnræði. Að mati FST er jafnræðiskvöðin einnig best til þess fallin að taka á þeim vandamálum sem koma upp í tengslum við mismunun varðandi verð og skilmála aðgangs. FST leggur því þá kvöð á Ljósleiðarann að gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa heimtauga- eða bitastraumsaðgang um fastlínu á því svæði sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála (þ.m.t. þá sem snúa að verðum).

(124) Þá gerir FST þær kröfur að gæði aðgangs sem veittur er hverjum aðila verði ekki síðri en gildir fyrir þjónustu sem Ljósleiðarinn veitir forgangskaupendum eða aðilum sem hafa sterk viðskiptatengsl við félagið. FST leggur þar með á Ljósleiðarinn svokallaða aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input - EoI). Með aðfangajafnræðiskvöð er átt við að Ljósleiðarinn sé skuldbundinn til að bjóða sömu verð, nota sömu afgreiðsluferla/afgreiðslukerfi, sömu tímamörk, og birta sömu upplýsingar um þjónustuna (m.a. uppbyggingar- og útbreiðsluupplýsingar) til allra viðskiptavina.

(125) Þær upplýsingar sem Ljósleiðarinn öðlast frá öðrum fyrirtækjum við gerð samninga um aðgang, eða að loknum samningum, skulu eingöngu notast í þeim tilgangi sem þær voru

veittar og skulu á öllum stigum meðhöndlaðar sem trúnaðarmál. Óheimilt er að afhenda upplýsingarnar tengdum eða ótengdum aðilum, sbr. m.a. 42. gr. fjarskiptalaga.

(126) Að lokum leggur FST þá kvöð á Ljósleiðarann að öllum aðilum verði tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun heimtauganeta félagsins á umræddu svæði með sama fyrirvara og skal fyrirvarinn eigi vera skemmri en 3 mánuðir.

3.3.3. Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu

(127) Í 2. mgr. 59 gr. fjarskiptalaga sem fjallar um heildsölufyrirtæki segir að komist FST að þeirri niðurstöðu að skilyrðin sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 59. gr. séu uppfyllt getur stofnunin aðeins lagt á fyrirtækið kvaðir skv. 48. um aðgang og 50. gr. um jafnræði og um réttláta og sanngjarna verðlagningu ef það er talið réttlætanlegt á grundvelli markaðsgreiningar. Eins og fyrr greinir var það upphaflega afstaða FST að Ljósleiðarinn uppfyllti lagaskilyrði framangreindrar 59. gr. fjarskiptalaga, en í aukasamráðsskjali sem birt var 23. janúar 2024 boðaði FST breytingu á þeirri afstöðu. Því stendur FST til boða allar mögulegar kvaðir gagnvart Ljósleiðaranum, svo fremi sem þær séu réttlætanlegar og í samræmi við meðalhóf og aðrar meginreglur sem fylgja ber við álagningu kvaða.

(128) Fram hefur komið í greiningu FST að í Sveitarfélaginu Ölfusi þar sem Ljósleiðarinn er talinn vera með umtalsverðan markaðsstyrk er markaðshlutdeild Ljósleiðarans töluverð og hefur farið vaxandi jafnt og þétt. Þar eru líka aðstæður þannig að samhliða útbreiðsla fastaneta og tveggja ljósleiðaraneta er fremur takmörkuð, þó hún sé meiri en í flestum þeim sveitarfélögum sem Míla hefur umtalsverðan markaðsstyrk. Ljósleiðaraútbreiðsla Ljósleiðarans er töluvert mikið meiri en Mílu í sveitarfélaginu og það sem skiptir mestu máli þá nær útbreiðsla Ljósleiðarans til dreifbýlis og mjög ólíklegt er að þar verði byggt upp samhliða ljósleiðaranet. Til staðar er hvati hjá fyrirtæki í svo sterkri stöðu til að viðhalda of háum verðum. Því hefur FST ákveðið að leggja kvöð á Ljósleiðarann um réttláta og sanngjarna verðlagningu á markaði 3a í sveitarfélaginu.

(129) Réttlát og sanngjörn verðlagning er víðtækt hugtak og ber að túlka það í samræmi við fjarskiptalög og meginreglur samkeppnisréttar. FST mun því taka tillit til almennra sjónarmiða og markmiða fjarskiptalaga, sem og meginreglum samkeppnisréttar, við ákvörðun á því hvort að verðskrá Ljósleiðarans teljist réttlát og sanngjörn.

(130) Að mati FST felur kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu ekki í sér að FST þurfi að samþykkja verðskrá Ljósleiðarans áður en hún tekur gildi á þessum markaði.

(131) Því mun Ljósleiðaranum verða heimilt að ákvarða þau heildsöluverð sem fyrirtækið innheimtir á þessum markaði eins og áður en með þeim fyrirvara að verðlagningin sé réttlát og sanngjörn. Þá mun FST ekki grípa inn í verðlagningu Ljósleiðarans nema til komi málefnaleg kvörtun frá markaðsaðila eða af eigin frumkvæði ef sérstakar ástæður þykja réttlæta það. Ef FST kemst að þeirri niðurstöðu að verðlagningin geti ekki talist réttlát og sanngjörn mun FST ákvarða verð fyrir umrædda þjónustu sem mun þá gilda hvað umrædda vöru varðar.

(132) Við ákvörðun á því hvort að verð Ljósleiðarans séu réttlát og sanngjörn mun FST horfa til sjónarmiða fjarskiptalaganna og meginregla samkeppnisréttar. FST getur m.a. horft til eftirfarandi þátta við ákvörðun á því hvort að verð teljist réttlátt og sanngjarnt:

1. Hvort verð fyrir þjónustuna hafi tekið óeðlilegum breytingum með hliðsjón af almennri verðþróun og jafnræðis sé gætt.
2. Hvort verðið sé í samræmi við verðsamanburð við sambærileg markaðssvæði hér á landi þar sem meiri samkeppnisþrýstingur er til staðar. Horft verður til meðaltals mánaðarverða fyrir aðgang að heimtaugum á þeim svæðum sem teljast sambærileg en stofnuninni er einnig heimilt að taka tillit til stofngjalda ef þau eru misjöfn.
3. Hvort að verðið sé í samræmi við kostnað af því að veita þjónustuna á viðkomandi landfræðilegum markaði á hagkvæman hátt, ásamt hæfilegri arðsemi af fjárfestingum að teknu tilliti til áhættu.

(133) Hins vegar mun FST meta hverja kvörtun fyrir sig og þær aðstæður sem ríkja á viðkomandi markaði. FST telur eðlilegt að horft verði fyrst til þátta nr. 1 og 2, áður en ákveðið er að fara í ítarlega og tímafreka greiningu á kostnaði viðkomandi þjónustu. FST getur ákvarðað að hámarksverð skulu vera í samræmi við verðsamanburð eða takmarkist við hækkun vísitölu á meðan slík kostnaðargreining er framkvæmd.

(134) Sönnunarbyrðin fyrir því að gjöld byggjast á raunverulegum kostnaði hvílir á hlutaðeigandi fyrirtæki. Þá getur FST jafnframt krafist þess að fjarskiptafyrirtæki geri kostnaðarlíkan til útreiknings á verði. FST telur eðlilegt að ef Ljósleiðarinn heldur því fram að verð sem byggist á verðsamanburði eða er ákvarðað út frá vísitöluhækkun sé lægri en kostnaður fyrirtækisins á viðkomandi markaði þá sé það í höndum Ljósleiðarans að sanna að svo sé, byggt á gögnum úr bókhaldi fyrirtækisins. Ljósleiðarinn skal þá leggja fram kostnaðargreiningu í samræmi við kröfur FST. Í þeim tilfellum þar sem Ljósleiðarinn hefur eignast fjarskiptanet með því að kaupa það eða þar sem ríkisstyrkur hefur verið notaður við uppbyggingu netsins skal Ljósleiðarinn leggja fram kaupsamning þar sem fram kemur kaupverð og/eða upplýsingar um veittan opinberan stuðning. FST getur farið fram á að upplýsingar úr bókhaldi Ljósleiðarans séu aðgreindar fyrir Sveitarfélagið Ölfus og því ber fyrirtækinu að halda slíkt bókhald hvað varðar þetta sveitarfélag.

(135) Til þess að FST geti fylgt eftir kvöðinni um réttláta og sanngjarna verðskrá skal Ljósleiðarinn tilkynna FST um allar verðskrárbreytingar sem falla undir þá kvöð.

4 Mat á umtalsverðum markaðsstyrk og álagning kvaða á markaði 3b

(136) Á markaði 3b hefur mat FST á samkeppnisaðstæðum á hinum landfræðilegu mörkuðum sem leitt í ljós að þrjú fyrirtæki hafa umtalsverðan markaðsstyrk á nánar tilgreindum svæðum.

(137) Í eftirfarandi 31 sveitarfélagi telur FST að Míla sé með umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3b.

- Akureyrarbær
- Dalabyggð
- Dalvíkurbyggð
- Eyjafjarðarsveit
- Eyja- og Miklaholtshreppur

- Fjallabyggð
- Fjarðabyggð
- Grindavíkurbær
- Grundarfjarðarbær
- Húnabyggð
- Húnaþing vestra
- Kaldrananeshreppur
- Langanesbyggð
- Múlaþing
- Norðurþing
- Reykhólahreppur
- Skaftárhreppur
- Skagabyggð
- Skagafjörður
- Snæfellsbær
- Strandabyggð
- Suðurnesjabær
- Sveitarfélagið Hornafjörður
- Sveitarfélagið Skagaströnd
- Sveitarfélagið Stykkishólmur
- Sveitarfélagið Vogar
- Tálknafjarðarhreppur
- Vestmannaeyjabær
- Vesturbyggð
- Vopnafjarðarhreppur
- Þingeyjarsveit

(138) Í eftirfarandi sveitarfélagi telur FST að Ljósleiðarinn sé með umtalsverðan markaðsstyrk:

- Sveitarfélagið Ölfus

(139) Í eftirfarandi sveitarfélagi telur FST að Austurljós sé með umtalsverðan markaðsstyrk

- Fljótsdalshreppur

(140) Míla, Ljósleiðarinn og Austurljós eru þau fyrirtæki er hafa hlotið útnefningu fyrirtækja með umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3b en ekkert fyrirtækjanna uppfyllir lagaskilyrði 59. gr. fjarskiptalaga til að teljast hrein heildsölufyrirtæki. Því stendur FST til boða allar mögulegar kvaðir gagnvart fyrirtækjunum svo fremi sem meginreglur laga um álagningu kvaða eru uppfylltar, þ.m.t. um meðalhóf.

(141) Kvaðir eru lagðar á fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk með það fyrir augum að vinna gegn raunverulegum og/eða mögulegum vandamálum á sviði samkeppni á viðkomandi markaði, sem og á frálíggjandi heildsölumarkaði og tengdum smásölumarkaði. Með vandamálum á sviði fjarskipta, fyrir utan vandamál er skapast af formgerð markaðarins, er átt við hvers konar atferli fyrirtækis með umtalsverðan markaðsstyrk sem er til þess ætlað, eða

sem leiðir til þess, að önnur fjarskiptafyrirtæki hrekjast af markaði, sem kemur í veg fyrir að möguleg önnur fjarskiptafyrirtæki komist inn á markaðinn og/eða kemur niður á hagsmunum neytenda.

(142) Markaðsgreining FST hefur leitt í ljós bæði möguleg og raunveruleg samkeppnisvandamálum á markaði 3b, sem og á tengdum markaði 3a og á tengdum smásölumarkaði. Þau vandamál sem líklegt er að komið geti upp á viðkomandi heildsölumörkuðum, þ.m.t. á framangreindum markaði fyrir stofnleigulínur, og haft geta áhrif á viðkomandi heildsölumarkaði 3b eða aðliggjandi markaði 3a, ef kvaðir væru ekki til staðar á markaðnum, geta t.d. falist í synjun um aðgang, mismunum í verðlagningu, víxlنيðurgreiðslum, skaðlegri undirverðlagningu, töfum á viðræðum eða afgreiðslu, óeðlilegum kröfum til viðsemjanda, mismunun í gæðum, mismunun á upplýsingagjöf eða misnotkun á upplýsingum frá viðsemjanda. Fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk á tilteknum svæðum getur ennfremur haft bæði möguleika og hvata til að misnota þá stöðu sína gagnvart kaupendum á tilteknum svæðum með yfirverðlagningu eða mismunun í verði. FST kemst einnig að þeirri niðurstöðu að Míla, Ljósleiðarinn og Austurljós, geti haft tækifæri og hvata á þeim svæðum þar sem þau hafa umtalsverðan markaðsstyrk til að synja tilteknum fjarskiptafyrirtækjum um aðgang á markaði 3b, og eftir atvikum á markaði 3a, eða bjóða aðgang á óaðgengilegum kjörum sem jafna má til synjunar, í þeim tilgangi að gera þeim erfitt fyrir í samkeppni á tengdum mörkuðum, ef ekki væru til staðar kvaðir sem skylda fyrirtækin til þess að veita aðgang, annað hvort á markaði 3b eða á markaði 3a. Af framangreindu virtu metur FST að greind og möguleg samkeppnisvandamál séu enn til staðar á viðkomandi markaði á þeim landfræðilegu mörkuðum þar sem ekki ríkir virk samkeppni

4.1 Álagning kvaða á Mílu á markaði 3b

(143) Míla hefur umtalverðan markaðsstyrk í 31 sveitarfélagi á markaði 3b, en í ljósi þeirra mögulegu og raunverulegu samkeppnisvandamála sem komið geta upp og sterkrar stöðu Mílu á viðkomandi markaði á þeim landfræðilegu mörkuðum þar sem félagið nýtur umtalsverðs markaðsstyrks telur FST nauðsynlegt að leggja á félagið aðgangskvöð, jafnræðiskvöð og kvöð um eftirlit með gjaldskrá í formi réttlátrar og sanngjarnrar verðskrár. FST mun hins vegar ekki viðhalda á Mílu kvöðum um gagnsæi, bókhaldslegan aðskilnað eða færslu kostnaðarbókhalds. Því er ljóst að Míla er að losna undan öllum kvöðum á markaði 3b í sveitarfélögum þar sem hátt í 80% landsmanna búa, auk þess sem verulega verður slakað á kvöðum í þeim sveitarfélögum sem Míla verður ennþá með umtalsverðan markaðsstyrk.

4.1.1 Kvöð um að veita aðgang

(144) Staða Mílu er mjög sterk á viðkomandi markaði og á aðliggjandi markaði 3a, sérstaklega á tilteknum svæðum. Ennfremur er staða Mílu mjög sterk á stofnlínuhluta leigulína hér á landi um land allt. Þá er staða Símans mjög sterk á frálíggjandi smásölumarkaði fyrir bandbreiða þjónustu. Síminn hefur fram til þessa að langmestu leyti eingöngu notast við bitastraumskerfi Mílu á heimilismarkaði og gætir þar einkenna lóðréttrar samþættingar félaganna vegna viðtæks langtíma þjónustusamnings milli félaganna.

(145) Sterk staða Mílu orsakar bæði möguleg og raunveruleg samkeppnisvandamál á viðkomandi markaði en að mati FST munu aðgangshindranir á heildsölumarkaði fyrir miðlægan aðgang að fastanetum áfram einkenna markaðinn á þeim svæðum þar sem Míla hefur umtalsverðan markaðsstyrk nema aðgangskvöð verði lögð á bitastraumskerfi Mílu. FST

telur að hagur neytenda muni batna með auknum aðgangi þar sem það gefur fleiri fyrirtækjum kost á að veita internetþjónustu og aðra tengda smásöluþjónustu.

(146) Þá ber að áréttta að aðgangur að rörum og lagnaleiðum heyrir undir markað 3a, en aðstöðuleiga bæði undir markað 3a og 3b. Leggur FST því á Mílu kvöð um að verða við öllum eðlilegum og sanngjörnum beiðnum annarra fjarskiptafyrirtækja um miðlægan aðgang, sbr. skilgreiningu á þjónustumarkaði 3b. Aðgangurinn sem hér um ræðir er annars vegar aðgangur að bitastraumi sem fer um efra tíðnisviðið á koparheimtaugum og hins vegar aðgangur að bitastraumi sem að fer um ljósleiðaraheimtaugar, í þeim tilgangi að gera öðrum fjarskiptafyrirtækjum kleift að veita notendum sínum aðgang að ýmis konar bandbreiðri þjónustu, þ.m.t. internetþjónustu, VoIP talsímþjónustu og IPTV sjónvarpsdreifingu. Hér falla undir koparheimtaugar með VDSL búnaði og bitastraumsaðgangur um ljósleiðara.

(147) Við útfærslu þessara aðgangsleiða telur FST eðlilegt að tekið sé tillit til hagkvæmnissjónarmiða. Í tilfalli aðgangsleiðar 1 gæti það t.d. reynst hagkvæmt að veita aðganginn frá einhvers konar hnútpunkti þar sem tengingum úr mörgum götuskápum/tengipunktum væri safnað saman. Slíkar útfærslur geta því borið einkenni mismunandi aðgangsleiða, t.d. verið á stigi sem telja mætti á milli aðgangsleiðar 1 og 2.

(148) Til viðbótar hefðbundinni internetþjónustu má í þessu skyni nefna IPTV þjónustu sem m.a. notar samskiptahættina IGMPv2 vegna útsendinga sjónvarpsdagsskráa og RTSP vegna áhorfs á myndefni eftir pöntun (VoD). Einnig skal Míla verða við beiðnum um aðgang að bitastraumsþjónustu sem uppfylla eðlilegar og málefnalegar kröfur um annarskonar samskiptahætti, gæðastýringar og afkastatryggingar. Míla skal einnig ef þess er óskað annast sendingu á bitastraumum um stofnlínunet sitt til staðar þar sem viðkomandi fjarskiptafyrirtæki hefur tengingu við net Mílu.

(149) Auk skyldu til að veita sérstakan aðgang í formi bitastraumsaðgangs er lögð skylda á Mílu, með vísan til g., j. og h. liða 2. mgr. 48. gr. fjarskiptalaga, um að veita á heildsölukjörum hýsingu á búnaði annarra fjarskiptafyrirtækja og aðgang að annarri aðstöðu sem nauðsynleg er til þess að bitastraumsaðgangur komi að fullum notum og þjóni þeim tilgangi sem til er ætlast, þar með talið samböndum frá tengipunktum Mílu til tengipunkta heildsölu kaupenda og búnaðar þeim tengdum.

(150) Auk ofangreindrar kvaðar um aðgang að aðstöðuleigu telur FST nauðsynlegt að viðhalda aðgangskvöð á Mílu á umræddum svæðum hvað varðar miðlægan aðgang (bitastraum) að kopar- og ljósleiðaraheimtaugum um þau net, ásamt aðgangi að annarri ómissandi aðstöðu. Ekki er um nýjar kvaðir að ræða, að öðru leyti en því að nú bætist aftur við aðgangsleið 4, sem hvíldi á Símasamstæðunni milli áranna 2008-2014, heldur er verið að viðhalda núverandi kvöðum, en þær munu þó aðeins gilda í umræddu 31 sveitarfélagi. Telur FST aðgangskvaðir þessar auk þess vera réttlætanager, gagnsæjar, rökstuddar, í samræmi við eðli greindra samkeppnisvandamála, sniðnar að því að leysa þau vandamál, í samræmi við markmið þau sem kvöðinni er ætla að ná fram og ekki vera umfram meðalhóf. Telur FST kvaðirnar sérstaklega nauðsynlegar til að tryggja þjónustusamkeppni meðal smásala á umræddum svæðum, þar sem Míla er víðast hvar eini eða a.m.k. langstærsti bitastraumsveitandinn á viðkomandi svæðum. Þá telur FST að kvaðirnar komi ekki í veg fyrir fjárfestingar í háhraðanetum á viðkomandi svæðum, en komist innviðasamkeppni á með tímanum væri unnt að fella slíkar aðgangskvaðir niður.

(151) Með aðgangsléið 4 er smásölum gert kleift að nálgast fullbúinn internetaðgang til endursölu, samskonar þeim sem Síminn nýtur. Míla yfirtók þann tæknirekstur sem þarf til veitingu þessarar þjónustu frá Símanum fyrir nokkrum misserum svo umtalsverð reynsla er kominn á hann innan fyrirtækisins og sinnir Míla honum fyrir Símann. Því metur FST það svo að kvöðin sé ekki íþyngjandi fyrir Mílu og þannig ekki umfram meðalhóf. Mögulegur ávinningur neytenda af fjölbreyttari smásölusamkeppni sé meiri en kostnaður eða fyrirhöfn Mílu vegna þessarar aðgangsléiðar. Þar sem slík aðgangsléið verður seld þeim aðgangsbeyðendum sem eftir henni óska á réttlátum og sanngjörnum kjörum verður Míla ekki fyrir íþyngjandi kostnaði vegna hennar.

(152) Þá telur FST nauðsynlegt að búa svo um hnútana að Míla dragi ekki til baka bitastraumsaðgang sem félagið hefur veitt á netum sem félagið hefur fengið heimtaugaaðgang að (svartur ljósleiðari) meðan Síminn veitir ekki þjónustu um bitastraumskerfi slíkra aðila, svo viðskiptavinir allra þjónustuveitenda hafi áfram val um undirliggjandi fjarskiptanet eftir því sem ljósleiðaravæðingu Mílu vindur fram. FST lagði þessa kvöð á Mílu fyrst með ákvörðun FST nr. 5/2021 og er hún því gildandi á Mílu og því ekki um nýja kvöð að ræða.

(153) Þær kvaðir sem nú hvíla á Mílu um aðgang að bitastraumskerfum félagsins skulu ekki falla niður þó Míla breyti uppbyggingu kerfa sinna, nema að samkomulag um feril yfirfærslunnar hafi verið náð og leigjandi aðgangsins sé þar með í stakk búinn til að taka við nýrri gerð aðgangs í stað þess eldri þegar yfirfærslan á sér stað. Náist ekki slíkt samkomulag skal Míla tilkynna markaðsaðilum allar þær breytingar á fyrirkomulagi bitastraumsaðgangs sem líklegar eru til að breyta samkeppnishæfni fyrirtækja á markaðnum með 2 ára fyrirvara. Víkja má frá framangreindum tímafresti að fengnu fyrirfram samþykki FST.

4.1.2 Kvöð um jafnræði

(154) FST telur jafnræðiskvöðina vera best til þess fallna til þess að taka á vandamálum sem koma upp í tengslum við mismunun varðandi verð og skilmála aðgangs. FST viðheldur því þeirri kvöð á Mílu að gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa bitastraumsaðgang um fastlínu, hvort sem um er að ræða kopar- eða ljósleiðaranet á þeim svæðum sem félagið telst hafa umtalsverðan markaðsstyrk. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála (þ.m.t. verða) og gilda fyrir tengda aðila eða samstarfsaðila Mílu.

(155) Litið er til þess að Míla veitir fyrst og fremst bitastraumsaðgang um kopar- og ljósleiðaraheimtaugar eigin fyrirtækis, en veitir slíka þjónustu þó um ljósleiðaranet ýmissa annarra netrekenda eins og t.d. Tengis á Norðurlandi og minni staðbundinna neta. Leggur FST því þá kvöð á bitastraumseiningu Mílu að ekki sé heimilt að mismuna á nokkurn hátt eftir undirliggjandi neti að því er varðar verð og önnur möguleg gjöld, afgreiðslu verkbeiðna varðandi tengingu eða frágang búnaðar. Í því felst að bitastraumseining félagsins skuli afgreiða beiðnir um tengingar og frágang tenginga um ljósleiðaranet óskyldra aðila með sama hætti og gagnvart eigin heimtaugum. Kostnaður, afgreiðslufrestir, flækjustig og ónæði gagnvart þjónustuveitendum og/eða endanotendum skal vera það sama. Mílu er óheimilt að líta svo á að heimtaugar Mílu séu sjálfkrafa val um undirliggjandi heimtaug þegar beiðni um tengingu kemur frá sölufulltrúum annarra netrekenda eða þjónustuveitandi eða endanotandi óskar eftir að heimtaug óskylds aðila verði undirliggjandi net.

(156) Þá viðheldur FST á Mílu svokallaðri aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input - EoI). FST telur þessa kvöð gagnast betur við að tryggja algjört jafnræði heldur en svokölluð afurðajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Output – EoO) og auk þess hefur þessi kvöð gilt gagnvart Mílu síðan 2014 og ætti því ekki að vera óþarflega íþyngjandi að vinna áfram eftir henni.

(157) FST viðheldur auk þess þeirri kvöð á Mílu að öllum aðilum verði tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun neta og miðlægrar aðgangsjónustu Mílu (og tengdrar þjónustu og aðrar nýjungar sem máli skipta) með sama fyrirvara. Skal sá fyrirvari ekki vera skemmri en 3 mánuðir. Upplýsingarnar skulu m.a. hafa að geyma fyrirhuguð verð, skilmála, tæknilegar lýsingar, tímasettar útbreiðsluáætlanir, uppfærða stöðu útbreiðslu og fyrirhugaða tengistaði. Slíkar upplýsingar eru sérlega mikilvægar varðandi tæknilega þróun eða uppfærslu bitastraumskerfa sem og varðandi útbreiðslu bitastraums um ljósleiðaraheimtaugar.

(158) Míla skal gæta þess að umsóknir allra fjarskiptafyrirtækja um bitastraumsaðgang eða tengda þjónustu verði afgreiddar jafn fljótt. Séu vandkvæði á að afgreiða umsókn skal það þegar í stað tilkynnt umsækjanda skriflega eða með rafrænum hætti og færa skal fram ástæður fyrir töfinni. Mílu er ekki heimilt að gera óeðlilegar kröfur til umsækjenda sem skilyrði fyrir afgreiðslu umsóknar.

(159) FST gerir kröfu um að Míla geri gæðaviðmiðunarsamninga við alla kaupendur bitastraumsaðgangs þar sem m.a. skal kveðið á um gæði þjónustu og atriði sem varða jafnræði. Samningar skulu ná yfir hina ýmsu þjónustubætti er snúa að miðlægum aðgangi, þ.m.t. pantana, afhendingar, þjónustuaðgengis, þjónustuflutning og viðgerða.

(160) Auk skyldu til gerðar gæðaviðmiðunarsamninga viðheldur FST þeirri kvöð á Mílu að gefa út sérstaka yfirlýsingu um gæðatryggingu (e. Service Level Guarantees – SLG's). Skal gæðatryggingin ná til allra nauðsynlegra þjónustubátta er snúa að bitastraumsaðgangi, þ.m.t. pantana, afhendingar, þjónustuaðgengis, þjónustuflutning og viðgerða.

(161) Hluti af þeirri jafnræðiskvöð sem lögð er á Mílu felst í því að Mílu ber að safna saman og birta reglulega ákveðna lykil frammistöðubætti (e. Key Performance Indicators – KPI's). FST hefur eftirlit með því að Míla safni saman og birti reglulega framangreinda lykil frammistöðubætti.

(162) Söfnun gagna getur verið íþyngjandi fyrir Mílu, aftur á móti telur FST að mæling þessara þátta sé mikilvæg fyrir markaðinn og sé jafnframt Mílu nauðsynleg vegna eigin rekstrar. Birting framangreindra upplýsinga er mikilvæg fyrir samkeppni á viðkomandi markaði og stuðlar að því að krafa um jafnræði sé virt og að allir aðilar geti treyst því að svo sé. Auk þess gildir þessi kvöð nú þegar á Mílu og hefur gert um árabíl. Nú gildir hún hins vegar aðeins á þeim svæðum þar sem Míla telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk.

(163) FST telur nauðsynlegt að mæla fyrir um jafnræði milli aðgangsleiða 1 til 4 þegar kemur að vöndun þeirrar þjónustu sem mynda hverja aðgangsleið. Þar sem Aðgangsleið 4 er vöndull heildsölubjónustu sem felst í Aðgangsleið 3 með internetaðgangi að útländagátt meðtalinni telur FST því nauðsynlegt að kveða á um að verðlagning og skilmálar aðfanga aðgangsleiðar 4, sem saman mynda vöndulinn, séu einnig fánlegir sem stakar vörur, á þeim kjörum sem gera aðgangsbeiðendum kleift að líkja eftir vöndli Mílu með því að kaupa sundurgreinda og

afmarkaða heildsöluþjónustu og nota með eigin fjarskiptaþjónustu með samkeppnishæfum hætti.

4.1.3 Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu

(164) Á flestum þeim svæðum þar sem Míla hefur hlotið útnefningu fyrirtækis með umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3b er markaðshlutdeild Mílu mikil og hefur lítið eða ekkert gefið eftir undanfarin misseri. Þá er Míla jafnframt í flestum tilvikum eini bitastraumsveitandinn á umræddum svæðum. Til staðar er hvati hjá fyrirtæki í svo sterkri stöðu að viðhalda of háum verðum. Því hefur FST ákveðið að leggja kvöð á Mílu um réttláta og sanngjarna verðlagningu á þeim vörum er tilheyra markaði 3b.

(165) Að mati FST felur kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu ekki í sér að FST þurfi að samþykkja verðskrá Mílu áður en hún tekur gildi.

(166) Því mun Mílu verða heimilt að ákvarða þau heildsöluverð sem fyrirtækið innheimtir á þessum markaði með þeim fyrirvara að verðlagningin sé réttlát og sanngjörn. Þá mun FST ekki grípa inn í verðlagningu Mílu nema til komi málefnaleg kvörtun frá markaðsaðila eða af eigin frumkvæði ef sérstakar ástæður þykja réttlæta það. Ef FST kemst að þeirri niðurstöðu að verðlagningin geti ekki talist réttlát og sanngjörn mun FST ákvarða verð fyrir umrædda þjónustu sem mun þá gilda hvað umrædda vöru varðar.

(167) Við ákvörðun á því hvort að verð Mílu séu réttlát og sanngjörn mun FST horfa til sjónarmiða fjarskiptalaganna og meginregla samkeppnisréttar. FST getur m.a. horft til eftirfarandi þátta við ákvörðun á því hvort að verð teljist réttlátt og sanngjarnt:

1. Hvort verð fyrir þjónustuna hafi tekið óeðlilegum breytingum með hliðsjón af almennri verðþróun og jafnræðis sé gætt.
2. Hvort verðið sé í samræmi við verðsamanburð við sambærileg markaðssvæði hér á landi þar sem meiri samkeppnisþrýstingur er til staðar. Horft verður til meðaltals mánaðarverða fyrir aðgang að heimtaugum á þeim svæðum sem teljast sambærileg en stofnuninni er einnig heimilt að taka tillit til stofngjalda ef þau eru misjöfn.
3. Hvort að verðið sé í samræmi við kostnað af því að veita þjónustuna á viðkomandi landfræðilegum markaði á hagkvæman hátt, ásamt hæfilegri arðsemi af fjárfestingum að teknu tilliti til áhættu.

(168) Hins vegar mun FST meta hverja kvörtun fyrir sig og þær aðstæður sem ríkja á viðkomandi markaði. FST telur eðlilegt að horft verði fyrst til þátta nr. 1 og 2, áður en ákveðið er að fara í ítarlega og tímafreka greiningu á kostnaði viðkomandi þjónustu. FST getur ákvarðað að hámarksverð skulu vera í samræmi við verðsamanburð eða takmarkist við hækkun vísitölu á meðan slík kostnaðargreining er framkvæmd.

(169) Eins og kemur fram hér að ofan er það tilgreint í fjarskiptalögnum að sönnunarbyrðin fyrir því að gjöld byggjast á raunverulegum kostnaði hvíli á hlutaðeigandi fyrirtæki. Þá getur FST jafnframt krafist þess að fjarskiptafyrirtæki geri kostnaðarlíkan til útreiknings á verði. FST telur eðlilegt að ef Míla heldur því fram að verð sem byggist á verðsamanburði eða er ákvarðað út frá vísitöluhækkun sé lægri en kostnaður fyrirtækisins á viðkomandi markaði þá sé það í höndum Mílu að sanna að svo sé, byggt á gögnum úr bókhaldi fyrirtækisins. Míla skal þá leggja fram kostnaðargreiningu í samræmi við kröfur FST. FST getur farið fram á að

upplýsingar úr bókhaldi Mílu séu aðgreindar eftir sveitarfélagi og því ber fyrirtækinu að halda slíkt bókhald.

(170) Til þess að FST geti fylgt eftir kvöðinni um réttláta og sanngjarna verðskrá skal Míla tilkynna FST um allar verðskrárbreytingar sem falla undir þá kvöð.

4.2 Álagning kvaða á Ljósleiðarann á markaði 3b

(171) Ljósleiðarinn er með umtalsverðan markaðsstyrk í einu sveitarfélagi á markaði 3b en í sveitarfélaginu hafa gilt kvaðir á Mílu frá fyrri greiningu. Þær kvaðir sem gilt hafa á Mílu í sveitarfélaginu eru nú felldar niður og skulu falla niður 15 dögum eftir dagsetningu ákvörðunar þessarar.

(172) Í ljósi þeirra mögulegu og raunverulegu samkeppnisvandamála sem geta komið upp og sterkrar stöðu Ljósleiðarans á viðkomandi markaði, í því sveitarfélagi sem félagið telst njóta umtalsverðs markaðsstyrks á viðkomandi markaði, telur FST nauðsynlegt að leggja á félagið aðgangskvöð, jafnræðiskvöð og kvöð um réttláta og sanngjarna verðskrá.

4.2.1 Kvöð um að veita aðgang

(173) Sterk staða Ljósleiðarans á heildsölumarkaði fyrir miðlægan aðgang á fastanetum í Sveitarfélaginu Ölfus hefur í för með sér ákveðnar aðgangshindranir á viðkomandi markað á því svæði. Að mati FST munu aðgangshindranir áfram einkenna markaðsaðstæður á markaði fyrir bitastraumsaðgang í heildsölu og á fráliggjandi mörkuðum á þeim svæðum þar sem bitastraumsveitandi hefur verið metinn í markaðsráðandi stöðu nema aðgangskvöð verði lögð á bitastraumskerfi slíks aðila hvað varðar aðgang þar. FST telur að hagur neytenda muni batna með auknum aðgangi þar sem það gefur fleiri fyrirtækjum kost á að veita internetþjónustu og aðra tengda smásöluþjónustu.

(174) FST leggur á Ljósleiðarann kvöð um að verða við öllum eðlilegum og sanngjörnum beiðnum annarra fjarskiptafyrirtækja um miðlægan aðgang. Aðgangurinn sem hér um ræðir er aðgangur að bitastraumi sem að fer um ljósleiðaraheimtaugar, í þeim tilgangi að gera öðrum fjarskiptafyrirtækjum kleift að veita notendum sínum aðgang að ýmis konar bandbreiðri þjónustu, þ.m.t. internetþjónustu, VoIP talsímaþjónustu og IPTV sjónvarpsdreifingu.

(175) Til viðbótar hefðbundinni internetþjónustu má í þessu skyni nefna IPTV þjónustu sem m.a. notar samskiptahættina IGMPv2 vegna útsendinga sjónvarpsdagsskráa og RTSP vegna áhorfs á myndefni eftir pöntun (VoD). Einnig skal Ljósleiðarinn verða við beiðnum um aðgang að bitastraumsþjónustu sem uppfylla eðlilegar og málefnalegar kröfur um annarskonar samskiptahætti, gæðastýringar og afkastatryggingar.

(176) Ljósleiðarinn skal auk þess veita þá sömu bitastraumsþjónustu og fyrirtækið hefur veitt til þessa varðandi flutning að miðlægum tengipunktum annars fjarskiptafyrirtækis við net Ljósleiðarans. Þessa aðgangsleið má meta sem mjög hliðstæða eða sams konar og Aðgangsleið 3 eins og hún er skilgreind.

(177) Við útfærslu þessarar aðgangsleiðar telur FST eðlilegt að tekið sé tillit til hagkvæmnissjónarmiða og Ljósleiðaranum verði ekki gert skylt að breyta viðskiptalíkani sínu og vöruframboði.

(178) Lögð er sú skylda á Ljósleiðarann að afgreiða umsóknir um bitastraumsaðgang og tengda aðstöðu skal Ljósleiðarinn eins fljótt og auðið er, enda séu þær sendar með rafrænum hætti. Ljósleiðaranum er óheimilt að veita fyrirtæki eða fyrirtækjum forgang í afgreiðslu á kostnað annarra fjarskiptafyrirtækja. Synjun á aðgangi skal vera send með rafrænum hætti og innihalda rökstuðning fyrir ákvörðuninni.

(179) Þær kvaðir sem hvíla á Ljósleiðaranum um aðgang að bitastraumskerfi félagsins á viðkomandi svæði skulu ekki falla niður þó Ljósleiðarinn breyti uppbyggingu kerfa sinna, nema að samkomulag um feril yfirfærslunnar hafi verið náð og leigjandi aðgangsins sé þar með í stakk búinn til að taka við nýrri gerð aðgangs í stað þess eldri þegar yfirfærslan á sér stað. Náist ekki slíkt samkomulag skal Ljósleiðarinn tilkynna markaðsaðilum allar þær breytingar á fyrirkomulagi bitastraumsaðgangs sem líklegar eru til að breyta samkeppnishæfni fyrirtækja á markaðnum með 2 ára fyrirvara. Víkja má frá framangreindum tímafresti að fengnu fyrirfram samþykki FST.

4.2.2 Kvöð um jafnræði

(180) FST telur jafnræðiskvöðina vera best til þess fallna til þess að taka á vandamálum sem koma upp í tengslum við mismunun varðandi verð og skilmála aðgangs. FST leggur því þá kvöð á Ljósleiðarinn að gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa bitastraumsaðgang um fastlínu á því svæði sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála þ.m.t. með tilliti til verða.

(181) Þær upplýsingar sem Ljósleiðarinn öðlast frá öðrum fyrirtækjum við gerð samninga um aðgang, eða að loknum samningum, skulu eingöngu notast í þeim tilgangi sem þær voru veittar og skulu á öllum stigum meðhöndlaðar sem trúnaðarmál. Óheimilt er að afhenda upplýsingarnar tengdum eða ótengdum aðilum, sbr. m.a. 42. gr. fjarskiptalaga.

(182) FST gerir þær kröfur að gæði aðgangs sem veittur er ótengdum aðilum verði ekki síðri en gildir fyrir þjónustu sem Ljósleiðarinn veitir forgangskaupendum eða aðilum sem hafa sterk viðskiptatengsl við félagið. FST leggur því á Ljósleiðarann svokallaða aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input - EoI). FST telur þessa kvöð gagnast betur við að tryggja algjört jafnræði heldur en svokölluð afurðajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Output – EoO). Ljósleiðarinn hefur aldrei haldið úti einhvers kyns innri ferlum fyrir smásöluarm, heldur eingöngu sinnt heildsölu og ætti því ekki að vera óþarflega íþyngjandi að vinna samkvæmt aðfangajafnræðiskvöð.

(183) Með aðfangajafnræðiskvöð er átt við að Ljósleiðarinn sé skuldbundin til að nota sömu verð, sömu afgreiðsluferla/afgreiðslukerfi, sömu tímamörk, og birta sömu upplýsingar um þjónustuna (m.a. uppbyggingar- og útbreiðsluupplýsingar) til allra viðskiptavina. Þannig fá allir viðskiptavinir aðgang að sömu upplýsingum, sama afgreiðslu- og pantanakerfi og fá afgreiðslu innan sömu tímamarka. Sama gildir um bilanatilkynningar og úrlausn þeirra sem og annan aðgang starfsfólks viðskiptavina að upplýsingakerfum Ljósleiðarans sem nýtt eru til þjónustu við endanotendur.

(184) Upplýsingar um bitastraumsaðgang og þjónustu tengda aðganginum skulu vera aðgengilegar öllum fjarskiptafyrirtækjum með sama hætti. FST telur sérlega mikilvægt að Ljósleiðarinn eigi ekki möguleika á að mismuna með óeðlilegum hætti á milli viðskiptavina varðandi nýjungar á markaði. Þar sem tengdir smásölumarkaðir eru í stöðugri þróun, þurfa

allir aðilar að hafa vissu fyrir því að viðeigandi heilðsöluvörur séu tiltækar með fullnægjandi fyrirvara, svo þeir geti boðið fram nýja, endurbætta og ódýrari smásöluþjónustu (t.d. meiri afköst á internetaðgangi) á sama tíma og forgangskaupendur eða aðilar sem eiga í sterkum viðskiptatengslum við Ljósleiðarann. FST leggur því þá kvöð á Ljósleiðarann að öllum aðilum verði tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun neta og miðlæggar aðgangþjónustu Ljósleiðarans (og tengdrar þjónustu og aðrar nýjungar sem máli skipta) með sama fyrirvara. Skal sá fyrirvari ekki undir neinum kringumstæðum vera skemmri en 3 mánuðir.

(185) Upplýsingarnar skulu m.a. hafa að geyma fyrirhugaða skilmála, tæknilegar lýsingar, tímasettar útbreiðsluáætlanir, uppfærða stöðu útbreiðslu og fyrirhugaða tengistaði. Slíkar upplýsingar eru sérlega mikilvægar varðandi tæknilega þróun eða uppfærslu bitastraumskerfa sem og varðandi útbreiðslu bitastraums um ljósleiðaraheimtaugar. Ljósleiðarinn skal veita öllum aðilum færi á að hafa áhrif á þróun nýrrar heilðsöluvöru og fyrirhuguð tengiskil. Ljósleiðarinn má ekki hafna því að þróa nýja þjónustu að beiðni aðila einungis vegna þess að forgangskaupandi eða aðili sem hefur sterk viðskiptaleg tengsl við félagið hafi ekki óskað eftir slíkri þjónustu. Slík beiðni aðila skal þó vera sanngjörn og eðlileg.

(186) Ljósleiðarinn skal gæta þess að umsóknir allra fjarskiptafyrirtækja um bitastraumsaðgang eða tengda þjónustu verði afgreiddar jafn fljótt. Séu vandkvæði á að afgreiða umsókn skal það þegar í stað tilkynnt umsækjanda skriflega eða með rafrænum hætti og færa skal fram ástæður fyrir töfinni. Ljósleiðaranum er ekki heimilt að gera óeðlilegar kröfur til umsækjenda sem skilyrði fyrir afgreiðslu umsóknar.

4.2.3. Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu

(187) Í því sveitarfélagi þar sem Ljósleiðarinn hefur verið útnefnt fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk er markaðshlutdeild Ljósleiðarans töluverð og hefur farið vaxandi jafnt og þétt. Þar eru líka aðstæður þannig að samhliða útbreiðsla fastaneta og tveggja Ljósleiðaraneta er fremur takmörkuð, þótt hún sé meiri en í flestum þeim sveitarfélögum sem Míla er með umtalsverðan markaðsstyrk. Ljósleiðaraútbreiðsla Ljósleiðarans er töluvert mikið meiri en Mílu í sveitarfélaginu og það sem skiptir mestu máli þá nær útbreiðsla Ljósleiðarans til dreifbýlis og mjög ólíklegt er að þar verði byggt upp samhliða ljósleiðaranet. Því hefur FST ákveðið að leggja kvöð á Ljósleiðarann um réttláta og sanngjarna verðlagningu á þeim vörum sem tilheyra markaði 3b í samræmi við kvaðir á Ljósleiðaranum um að veita aðgang.

(188) Ljósleiðaranum mun vera heimilt að ákveða þau heilðsöluverð sem fyrirtækið innheimtir á þessum markaði með þeim fyrirvara að verðlagningin sé réttlát og sanngjörn. Þá mun FST ekki grípa inn í verðlagningu Ljósleiðarans nema til komi málefnaleg kvörtun frá markaðsaðila eða af eigin frumkvæði ef sérstakar ástæður þykja réttlæta það. Ef FST kemst að þeirri niðurstöðu að verðlagningin geti ekki talist réttlát og sanngjörn mun FST ákvarða verð fyrir umrædda þjónustu sem mun þá gilda hvað umrædda vöru varðar.

(189) Við ákvörðun á því hvort að verð Ljósleiðarans séu réttlát og sanngjörn mun FST horfa til sjónarmiða fjarskiptalaganna og meginregla samkeppnisréttar. FST getur m.a. horft til eftirfarandi þátta við ákvörðun á því hvort að verð teljist réttlátt og sanngjarnt:

1. Hvort verð fyrir þjónustuna hafi tekið óeðlilegum breytingum með hliðsjón af almennri verðþróun og jafnræðis sé gætt.

2. Hvort verðið sé í samræmi við verðsamanburð við sambærileg markaðssvæði hér á landi þar sem meiri samkeppnisþrýstingur er til staðar. Horft verður til meðaltals mánaðarverða fyrir aðgang að heimtaugum á þeim svæðum sem teljast sambærileg en stofnuninni er einnig heimilt að taka tillit til stofngjalda ef þau eru misjöfn.
3. Hvort að verðið sé í samræmi við kostnað af því að veita þjónustuna á viðkomandi landfræðilegum markaði á hagkvæman hátt, ásamt hæfilegri arðsemi af fjárfestingum að teknu tilliti til áhættu.

(190) Hins vegar mun FST meta hverja kvörtun fyrir sig og þær aðstæður sem ríkja á viðkomandi markaði. FST telur eðlilegt að horft verði fyrst til þátta nr. 1 og 2, áður en ákveðið er að fara í ítarlega og tímafreka greiningu á kostnaði viðkomandi þjónustu. FST getur ákvarðað að hámarksverð skulu vera í samræmi við verðsamanburð eða takmarkist við hækkun vísitölu á meðan slík kostnaðargreining er framkvæmd.

(191) Sönnunarbyrðin fyrir því að gjöld byggjast á raunverulegum kostnaði hvíli á hlutaðeigandi fyrirtæki. Þá getur FST jafnframt krafist þess að fjarskiptafyrirtæki geri kostnaðarlíkan til útreiknings á verði. FST telur eðlilegt að ef Ljósleiðarinn heldur því fram að verð sem byggist á verðsamanburði eða er ákvarðað út frá vísitöluhækkun sé lægri en kostnaður fyrirtækisins á viðkomandi markaði þá sé það í höndum Ljósleiðarans að sanna að svo sé, byggt á gögnum úr bókhaldi fyrirtækisins. Ljósleiðarinn skal þá leggja fram kostnaðargreiningu í samræmi við kröfur FST. FST getur farið fram á að upplýsingar úr bókhaldi Ljósleiðarans séu aðgreindar fyrir Sveitarfélagið Ölfus og því ber fyrirtækinu að halda slíkt bókhald hvað varðar þetta sveitarfélag.

(192) Til þess að FST geti fylgt eftir kvöðinni um réttláta og sanngjarna verðskrá skal Ljósleiðarinn tilkynna FST um allar verðskrárbreytingar sem falla undir þá kvöð.

4.3 Álagning kvaða á Austurljós á markaði 3b

(193) Austurljós nýtur umtalsverðs markaðsstyrks í einu sveitarfélagi, þ.e. í Fljótsdalshreppi, en í sveitarfélaginu hafa gilt kvaðir á Mílu frá fyrri greiningu FST. Þær kvaðir sem gilt hafa á Mílu eru nú felldar niður og skulu þær falla niður 15 dögum eftir dagsetningu ákvörðunar þessarar. Verða í stað þeirra lagðar kvaðir á Austurljós, en félagið uppfyllir ekki skilyrði þess að teljast hreint heildsölufyrirtæki í skilningi 59. gr. og standa FST því fjölbreyttari úrræði til boða til þess að taka á greindum samkeppnismálum að teknu tilliti til þeirra meginreglna sem um álagningu kvaða gildir, þ.m.t. meðalhófs.

(194) Í ljósi þeirra mögulegu og raunverulegu samkeppnisvandamála sem geta komið upp og sterkar stöðu Austurljóss á viðkomandi markaði, í því sveitarfélagi þar sem félagið telst njóta umtalsverðs markaðsstyrks, telur FST nauðsynlegt að leggja á félagið aðgangskvöð og jafnræðiskvöð. FST mun hins vegar ekki leggja á félagið kvöð um sanngjarna og réttláta verðlagningu, m.a. í ljósi þess að um mjög lítið fyrirtæki er að ræða, auk þess sem umrætt svæði er mjög fámennnt og dreifbýlt. Austurljós er þar að auki háð sveitarfélaginu um aðgang að ljósleiðaraneti sveitarfélagsins, sem var byggt sem samfélagslegt verkefni með opinberum styrkjum.

4.3.1 Kvöð um að veita aðgang

(195) Sterk staða Austurljóss á heildsölumarkaði fyrir miðlægan aðgang á fastanetum í Fljótsdalshreppi, þó um mjög fámennt og dreifbýlt svæði sé að ræða, hefur í för með sér ákveðnar aðgangshindranir á viðkomandi markaði á því svæði. Uppbygging á nýju bitastraumskerfi á viðkomandi svæði felur í sér töluverðan fjárfestingarkostnað, enda stærðarhagkvæmni ekki til staðar, og er það mat FST að ekki verði auðveldlega ráðist í uppsetningu slíkra kerfa í samkeppni við bitastraumskerfi Austurljóss. Að mati FST munu aðgangshindranir áfram einkenna markaðsaðstæður á markaði fyrir bitastraumsaðgang í heildsölu og á fráliggjandi mörkuðum á þessu svæði þar sem bitastraumsveitandi hefur verið metinn í markaðsráðandi stöðu nema aðgangskvöð verði lögð á bitastraumskerfi slíks aðila hvað varðar aðgang þar. FST telur að hagur neytenda muni batna með auknum aðgangi þar sem það gefur fleiri fyrirtækjum kost á að veita internetþjónustu og aðra tengda smásölupjónustu. Þess má geta að Austurljós er lóðrétt samþætt fyrirtæki sem einnig er með vaxandi markaðshlutdeild á viðkomandi smásölumarkaði.

(196) FST hefur lagt mat á hvort skyldan um aðgang sé tæknilega og fjárhagslega raunhæf og einnig hvort það sé raunhæft að nota eða setja upp eigin aðstöðu í samkeppni, með hliðsjón af markaðsþróun og eðli þess aðgangs sem hér um ræðir. FST telur að í ljósi reynslunnar sé það vel framkvæmanlegt fyrir Austurljós að veita þann aðgang sem tillaga er um, og forsvaranlegt með hliðsjón af upphaflegri fjárfestingu fyrirtækisins á viðkomandi svæði. Austurljós er nú þegar að veita bitastraumsaðgang í sveitarfélaginu. FST telur kvaðirnar vera í þágu samkeppni til lengri tíma litið, og til þess fallnar að auka framboð á þjónustunni.

(197) FST leggur á Austurljós kvöð um að verða við öllum eðlilegum og sanngjörnum beiðnum annarra fjarskiptafyrirtækja um miðlægan aðgang, sbr. skilgreiningu á þjónustumarkaði 3b. Aðgangurinn sem hér um ræðir er aðgangur að bitastraumi sem að fer um ljósleiðaraheimtaugar sem eru í eigu Fljótsdalshrepps, í þeim tilgangi að gera öðrum fjarskiptafyrirtækjum kleift að veita notendum sínum aðgang að ýmis konar bandbreiðri þjónustu, sérstaklega internetþjónustu.

(198) Í boði skal vera bitastraumsaðgangur sem notar umtalsverða bandbreidd, en án nokkurra gæðaskilgreininga (best effort) fyrir almenna internetþjónustu. Hefji Austurljós framboð bitastraums með annars konar gæðaskilgreiningum, svo sem vegna flutnings VoIP talsímaþjónustu eða IPTV sjónvarpsdreifingu, skulu þær kvaðir sem hvíla á Austurljóss vegna bitastraumsþjónustu einnig gilda um slíkt viðbótarframboð í Fljótsdalshreppi.

(199) Umsóknir um bitastraumsaðgang skal Austurljóss afgreiða eins fljótt og auðið er enda séu þær sendar með rafrænum hætti. Austurljósi er óheimilt að veita smásöluhluta fyrirtækisins forgang í afgreiðslu á kostnað annarra fjarskiptafyrirtækja. Synjun á aðgangi skal vera send með rafrænum hætti og innihalda rökstuðning fyrir ákvörðuninni. Rökstuðningurinn verður að innihalda allar upplýsingar sem þarf til að hægt sé að leggja mat á réttmæti synjunarinnar. Umsækjendur um aðgang skulu hafa jafnan aðgang að upplýsingum frá Austurljósi í þeim tilgangi að fylgjast með stöðu umsókna sinna og einnig til þess að fá upplýsingar um viðhald og viðgerðir heimtauga og um reikningagerð.

(200) Þær kvaðir sem hvíla á Austurljósi um aðgang að bitastraumskerfum félagsins á viðkomandi svæði skulu ekki falla niður þó fyrirtækið breyti uppbyggingu kerfa sinna, nema að samkomulag um feril yfirfærslunnar hafi verið náð og leigjandi aðgangsins sé þar með í

stakk búinn til að taka við nýrri gerð aðgangs í stað þess eldri þegar yfirfærslan á sér stað. Náist ekki slíkt samkomulag skal Austurljós tilkynna markaðsaðilum allar þær breytingar á fyrirkomulagi bitastraumsaðgangs sem líklegar eru til að breyta samkeppnishæfni fyrirtækja á markaðnum með 2 ára fyrirvara. Víkja má frá framangreindum tímafresti að fengnu fyrirfram samþykki FST. Ef beiðni Austurljóss um slíka undanþágu er talin eðlileg og málefnaleg mun FST efna til samráðs meðal hagsmunaaðila. Ef engar efnislegar athugasemdir koma fram og hagsmunaaðilar hafa aðgengi að staðgönguvörum og verða ekki fyrir óþarfa tjóni vegna flutnings milli kerfa mun FST samþykkja slíka undanþágu.

(201) Ef Austurljós gerir breytingar á kerfum sínum er mikilvægt að;

- Sá tími þar sem kerfi liggur niðri sé sem minnstur fyrir þá heilðsöluviðskiptavinum sem eru starfandi á viðkomandi hluta markaðarins.
- Sá kostnaður sem fylgir yfirfærslu sé ekki það mikill að hann virki sem aðgangshindrun á það að af yfirfærslunni verði.
- Samhæft ferli fyrir flutning allra aðila sé til staðar og að þar sé gætt jafnræðis milli allra aðila á markaði.
- Sá tími sem fer í yfirfærslu sé sem minnstur með tilliti til gerðar og stærðar verkefnisins.

4.3.2 Kvöð um jafnræði

(202) Jafnvel þótt fyrirtækjum hafi verið tryggður bitastraumsaðgangur á sömu kjörum, gæti fyrirtæki með umtalsverðan markaðsstyrk reynt að mismuna á öðrum forsendum og þannig hækkað kostnað þeirra eða hluta þeirra til að gera þeim erfitt fyrir og jafnvel bola hluta þeirra af markaði, og þannig t.d. hyglað eigin smásöluhluta. Slík hegðun gæti falist t.d. í ólíkum þjónustugæðum, ólíku þjónustuframboði, mismunandi afgreiðslutíma umsókna, ófullnægjandi upplýsingagjöf (m.a. um nýja þjónustu og/eða fyrirhugaða útbreiðslu neta), ósanngjörnum samningsskilmálum og kröfum um að keypt sé samtímis önnur ótengd þjónusta.

(203) Að mati FST er jafnræðiskvöðin best til þess fallin að taka á þeim vandamálum sem koma upp í tengslum við mismunun varðandi verð og skilmála aðgangs. Sem dæmi um ólík gæði má nefna mismunun milli fjarskiptafyrirtækja að því er varðar tengitíma heimtaugar, t.d. milli eigin fyrirtækis og óskyldra aðila. Ójafnræði getur einnig birst í mismunandi verðum og/eða skilyrðum fyrir aðgangi að upplýsingakerfum og að aðilum sé veittur aðgangur að mismunandi gömlum og/eða öflugum kerfum.

(204) Þær upplýsingar sem Austurljós öðlast frá öðrum fyrirtækjum við gerð samninga um aðgang, eða að loknum samningum, skulu eingöngu notast í þeim tilgangi sem þær voru veittar og skulu á öllum stigum meðhöndlaðar sem trúnaðarmál. Óheimilt er að afhenda upplýsingarnar tengdum eða ótengdum aðilum, sbr. m.a. 42. gr. fjarskiptalaga.

(205) FST leggur þá kvöð á Austurljós að gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum og eigin smásöluhluta sem kaupa bitastraumsaðgang um fastlínu á umræddu svæði. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála.

(206) FST gerir þær kröfur að gæði aðgangs sem veittur er ótengdum aðilum verði ekki síðri en gildir fyrir þjónustu sem Austurljós veitir sjálfu sér eða aðilum sem hafa sterk viðskiptatengsl við félagið.

(207) Upplýsingar um bitastraumsaðgang og þjónustu tengda aðganginum skulu vera aðgengilegar öllum fjarskiptafyrirtækjum með sama hætti. FST telur sérlega mikilvægt að Austurljós eigi ekki möguleika á að mismuna með óeðlilegum hætti á milli viðskiptavina annarra fjarskiptafyrirtækja og eigin smásöluhluta varðandi nýjungar á markaði. Þar sem tengdir smásölumarkaðir eru í stöðugri þróun, þurfa allir aðilar að hafa vissu fyrir því að viðeigandi heildsöluvörur séu tiltækar með fullnægjandi fyrirvara, svo þeir geti boðið fram nýja, endurbætta og ódýrari smásöluþjónustu (t.d. meiri afköst á internetaðgangi) á sama tíma og eigin smásöluhluti Austurljóss eða aðilar sem eiga í sterkum viðskiptatengslum við Austurljós. FST leggur því þá kvöð á Austurljós að öllum aðilum verði tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun neta og miðlægrar aðgangspjónustu Austurljóss (og tengdrar þjónustu og aðrar nýjungar sem máli skipta) með sama fyrirvara. Skal sá fyrirvari ekki undir neinum kringumstæðum vera skemmri en 3 mánuðir.

(208) Upplýsingarnar skulu m.a. hafa að geyma fyrirhugaða skilmála, tæknilegar lýsingar, tímasettar útbreiðsluáætlanir, uppfærða stöðu útbreiðslu og fyrirhugaða tengistaði. Slíkar upplýsingar eru sérlega mikilvægar varðandi tæknilega þróun eða uppfærslu bitastraumskerfa sem og varðandi útbreiðslu bitastraums um ljósleiðaraheimtaugar

(209) Austurljós skal gæta þess að umsóknir allra fjarskiptafyrirtækja, þ.m.t. eigin bitastraumshluta, um bitastraumsaðgang eða tengda þjónustu verði afgreiddar jafn fljótt. Séu vandkvæði á að afgreiða umsókn skal það þegar í stað tilkynnt umsækjanda skriflega eða með rafrænum hætti og færa skal fram ástæður fyrir töfinni. Austurljósi er ekki heimilt að gera óeðlilegar kröfur til umsækjenda sem skilyrði fyrir afgreiðslu umsóknar.

Ákvörðunarorð

1. Markaður 3a, heildsölumarkaður fyrir staðaraðgang með fasttengingu, samanstendur af aðgangi að efnislegum tengingum í aðgangsnetum í kopar- og ljósleiðaranetum, ásamt samsvarandi sýndarnetslausnum sem uppfylla þau skilyrði sem lýst er í skýringum með tilmælum ESA um viðkomandi markaði frá 11. maí 2016.
2. Landfræðilegum markaði á markaði 3a er með eftirfarandi hætti:
  - Svæði A, sveitarfélög þar sem líkleg samkeppni er fyrir hendi – Eftirfarandi 8 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
    - Akraneskaupstaður
    - Borgarbyggð
    - Garðabær
    - Hafnarfjarðarkaupstaður
    - Hveragerðisbær
    - Kópavogsbær
    - Mosfellsbær
    - Reykjavíkurborg
  - Svæði B, sveitarfélög þar sem Míla hefur háa markaðshlutdeild – Eftirfarandi 15 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
    - Fjarðabyggð
    - Grundarfjarðarbær
    - Húnabyggð
    - Húnaþing vestra
    - Kaldrananeshreppur
    - Langanesbyggð
    - Skagabyggð
    - Skagafjörður
    - Snæfellsbær
    - Strandabyggð
    - Sveitarfélagið Hornafjörður
    - Sveitarfélagið Skagaströnd
    - Sveitarfélagið Stykkishólmur
    - Tálknafjarðarhreppur
    - Vesturbyggð
  - Svæði C, sveitarfélög þar sem Tengir hefur háa markaðshlutdeild – Eftirfarandi 6 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
    - Eyjafjarðarsveit
    - Dalvíkurbyggð
    - Grýtubakkahreppur

- Hörgársveit
  - Svalbarðsstrandarhreppur
  - Þingeyjarsveit
- Sveitarfélög sem ekki flokkast sem svæði A, B eða C – Eftirfarandi 35 sveitarfélög uppfylla ekki skilyrði þess að falla undir ofangreind svæði eða aðstæður eru með þeim hætti að þau krefjast nánari skoðunar og eru því hvert um sig skilgreind sem sérstakur landfræðilegur markaður:
    - Akureyrarbær
    - Árneshreppur
    - Ásahreppur
    - Bláskógabyggð
    - Bolungarvíkurkaupstaður
    - Dalabyggð
    - Eyja- og Miklaholtshreppur
    - Fjallabyggð
    - Fljótsdalshreppur
    - Flóahreppur
    - Grindavíkurbær
    - Grímsnes- og Grafningshreppur
    - Hrunamannahreppur
    - Hvalfjarðarsveit
    - Ísafjarðarbær
    - Kjósahreppur
    - Múlaþing
    - Mýrdalshreppur
    - Norðurþing
    - Rangárþing eystra
    - Rangárþing ytra
    - Reykhólahreppur
    - Reykjanesbær
    - Seltjarnarnesbær
    - Skaftárhreppur
    - Skeiða- og Gnúpverjahreppur
    - Skorradalshreppur
    - Suðurnesjabær
    - Súðavíkurhreppur
    - Sveitarfélagið Árborg
    - Sveitarfélagið Vogar
    - Sveitarfélagið Ölfus
    - Tjörneshreppur
    - Vestmannaeyjabær
    - Vopnafjarðarhreppur

3. Markaður 3b samanstendur af óefnislegum lausnum sem boðnar eru miðlægt í ljósleiðaranetum, koparnetum sem VDSL búnaður hefur verið tengdur við og farnetslausnum á 4G/4,5G og 5G (og framtíðar farnetskynslóðum) um straumfædda netbeina á föstum notkunarstað, uppfylla ekki skilyrði til að teljast til markaðar 3a og eru notaðar til að veita miðlæga fjöldaframleidda bitastraumsþjónustu. Landfræðilegur markaður á markaði 3b er með eftirfarandi hætti:
- Svæði A, sveitarfélög þar sem líkleg samkeppni er fyrir hendi – Eftirfarandi 10 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
    - Akraneskaupstaður
    - Borgarbyggð
    - Garðabær
    - Hafnarfjarðarkaupstaður
    - Hveragerðisbær
    - Ísafjarðarbær
    - Kópavogsbær
    - Mosfellsbær
    - Reykjanesbær
    - Reykjavíkurborg
  - Svæði B, sveitarfélög þar sem Míla hefur háa markaðshlutdeild – Eftirfarandi 13 sveitarfélög uppfylla skilyrði þess að teljast til svæðisins:
    - Fjarðabyggð
    - Húnabyggð
    - Húnaþing vestra
    - Kaldrananeshreppur
    - Langanesbyggð
    - Skagabyggð
    - Skagafjörður
    - Snæfellsbær
    - Strandabyggð
    - Sveitarfélagið Hornafjörður
    - Sveitarfélagið Skagaströnd
    - Sveitarfélagið Stykkishólmur
    - Tálknafjarðarhreppur
  - Sveitarfélög sem ekki falla undir svæði A eða B – Eftirfarandi 41 sveitarfélög uppfylla annað hvort ekki skilyrði þess að falla undir ofangreind svæði eða aðstæður eru með þeim hætti að FST taldi ástæðu til þess að skoða þau sérstaklega og eru því hvert um sig því skilgreind sem sérstakur landfræðilegur markaður:
    - Akureyrarbær
    - Árneshreppur
    - Ásahreppur

- Bláskógabyggð
- Bolungarvíkurkaupstaður
- Dalabyggð
- Dalvíkurbyggð
- Eyja- og Miklaholtshreppur
- Eyjafjarðarsveit
- Fjallabyggð
- Fljótsdalshreppur
- Flóahreppur
- Grindavíkurbær
- Grímsnes- og Grafningshreppur
- Grundarfjarðarbær
- Grýtubakkahreppur
- Hrunamannahreppur
- Hvalfjarðarsveit
- Hörgársveit
- Kjósarhreppur
- Múlþing
- Mýrdalshreppur
- Norðurþing
- Rangárþing eystra
- Rangárþing ytra
- Reykhólahreppur
- Seltjarnarnesbær
- Skaftárhreppur
- Skeiða- og Gnúpverjahreppur
- Skorradalshreppur
- Suðurnesjabær
- Súðavíkurhreppur
- Svalbarðsstrandarhreppur
- Sveitarfélagið Árborg
- Sveitarfélagið Vogar
- Sveitarfélagið Ölfus
- Tjörneshreppur
- Vestmannaeyjabær
- Vesturbyggð
- Vopnafjarðarhreppur
- Þingeyjarsveit

4. Á markaði 3a útnefni Fjarskiptastofa Mílu, Tengir og Ljósleiðarann með umtalsverðan markaðsstyrk á grundvelli 45. gr. laga nr. 70/2022 samanber 17. gr. reglugerðar um markaðsgreiningar á sviði fjarskipta nr. 556/2023, í nánar tilgreindum sveitarfélögum.

5. Míla hefur umtalsverðan markaðsstyrk í eftirfarandi 26 sveitarfélögum á markaði 3a:

- Bláskógabyggð

- Dalabyggð
- Fjallabyggð
- Fjarðarbyggð
- Grindarvíkurbær
- Grímsnes- og Grafningshreppur
- Grundarfjarðarbær
- Húnabyggð
- Húnaþing vestra
- Kaldrananeshreppur
- Langesbyggð
- Múlaþing
- Norðurþing
- Rangárþing eystra
- Skaftárhreppur
- Skagabyggð
- Skagafjörður
- Snæfellsbær
- Strandabyggð
- Suðurnesjabær
- Sveitarfélagið Hornafjörður
- Sveitarfélagið Skagaströnd
- Sveitarfélagið Stykkishólmur
- Sveitarfélagið Vogar
- Tálknafjarðarhreppur
- Vesturbyggð

6. Á markaði 3a leggur Fjarskiptastofa eftirfarandi kvaðir á Mílu hf. í ofangreindum 26 sveitarfélögum, með vísan til 46. - 52. gr. laga um fjarskipti nr. 70/2022, að teknu tilliti til nánari lýsinga í ákvörðun þessari og í viðauka A með ákvörðun þessari.

- a. Kvöð um að veita aðgang. Míla skal verða við eðlilegum og sanngjörnum beiðnum um staðaraðgang á heildsölustigi, að kopar- og ljósleiðaranetum sínum, hvort sem um er að ræða fullan eða skiptan aðgang. Ennfremur skal veita aðgang að tengdri aðstöðu og þjónustu. Lögð er sú kvöð á Mílu að veita skiptan aðgang að PON ljósleiðaraheimtaugum, komi fram málefnaleg, sanngjörn og eðlileg aðgangsbeiðni þar um. Þar sem ekki er mögulegt að veita aðgang að efnislegri heimtaug getur Míla þó kosið að veita sýndarnetsaðgang eða fullnægjandi bitastraumsaðgang samkvæmt aðgangssleið 1. Míla skal þó áfram veita aðgang að ljósleiðaraheimtaugum félagsins sem byggðar hafa verið með ríkisstyrkjum. Óski fjarskiptafyrirtæki eftir að fá að setja nýjan streng í rör og lagnaleiðir Mílu á þeim markaði sem hér er til umfjöllunar, sem ekki eru fullnýttar, skal Míla verða við þeirri beiðni, að því gefnu að hún sé eðlileg og sanngjörn. Komi fram málefnaleg beiðni um það frá áhugasömum netrekenda, sem telst eðlileg og sanngjörn, skal Míla útbúa gagnagrunn sem hefur að geyma nákvæmar upplýsingar um legu og ástand röra og lagnaleiða félagsins. Ofangreindur

gagnagrunnur skal liggja fyrir eigi síðar en 3 mánuðum eftir að sanngjörn og málefnaleg beiðni hefur komið fram frá netrekanda varðandi slíkan aðgang á tilteknu svæði eða tilteknum svæðum. Míla skal birta lista yfir fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir með 3 mánaða fyrirvara á þeim svæðum sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk.

- b. Kvöð um jafnræði. Mílu skal gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa staðaraðgang með fastlínu, hvort sem um er að ræða kopar- eða ljósleiðaranet. Kvöðin skal ennfremur gilda varðandi aðgang að rorum og lagnaleiðum, aðstöðuleigu og auglýsingar um ljósleiðaraútbreiðslu. Aðfangajafnræði (EoI) skal vera til staðar, sem og jafnt aðgengi að upplýsingum og jafnir möguleikar til að hafa áhrif á þróun heildsöluvara. Mílu er skylt að gera gæðaviðmiðunar-samninga (SLA) við alla aðgangskaupendur og gefa út yfirlýsingu um gæðatryggingu (SLG). Míla skal safna saman og birta mánaðarlega tiltekna lykil frammistöðupætti (KPI).
- c. Eftirlit með gjaldskrá. Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu er lögð á Mílu varðandi heimtaugaleigu Mílu á kopar- og ljósleiðaranetum félagsins á þeim svæðum er félagið hefur umtalsverðan markaðsstyrk. Kvöð um kostnaðarviðmiðaða gjaldskrá varðandi aðstöðuleigu og aðgang að tengdri aðstöðu er viðhaldið í öllum þeim sveitarfélögum sem Míla telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Lögð er á Mílu kvöð um eftirlit með gjaldskrá varðandi aðgang að rorum og lagnaleiðum Mílu í 23 af þeim 26 sveitarfélögum þar sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk, þ.e. í öllum nema í Fjallabyggð, Norðurþingi og Rangárþingi eystra.

7. Í eftirfarandi 8 sveitarfélögum hefur Tengir umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3a:

- Akureyrarbær
- Dalvíkurbyggð
- Eyjafjarðarsveit
- Grýtubakkahreppur
- Hörgársveit
- Svalbarðsstrandahreppur
- Vopnafjarðarhreppur
- Þingeyjarsveit

8. Á markaði 3a leggur Fjarskiptastofa eftirfarandi kvaðir á Tengir hf. í ofangreindum 8 sveitarfélögum, með vísan til 46. - 52. gr. laga um fjarskipti nr. 70/2022, að teknu tilliti til nánari lýsinga í ákvörðun þessari og í viðauka A með ákvörðun þessari.

- a. Kvöð um að veita aðgang. Tengir skal veita staðaraðgang að ljósleiðaraneti sínu á viðkomandi markaði á þeim svæðum sem Tengir telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Félagið skal ekki draga til baka þann aðgang sem þegar hefur verið veittur, nema rökstudd beiðni berist sem Fjarskiptastofu getur fallist á með sérstakri stjórnvaldsákvörðun ef rök hníga til. Komi fram sanngjarnar og eðlilegar beiðnir um

annars konar staðaraðgang á ljósleiðaraneti Tengis skal Tengir verða við slíkri beiðni ef aðgangurinn er tæknilega og efnahagslega fýsilegur. Hafni Tengir slíkri aðgangsbeiðni skal greina FST frá því með tilheyrandi rökstuðningi og getur FST skorið úr um hvort veita skuli umræddan aðgang. Tengir skal bjóða aðgang að aðstöðu sem tengist þjónustu sem veitt er yfir ljósleiðaraheimtaugar Tengis. Óski fjarskiptafyrirtæki eftir að fá að setja nýjan streng í rör og lagnaleiðir Tengis á þeim markaði sem hér er til umfjöllunar, sem ekki eru fullnýttar, skal Tengir verða við þeirri beiðni, að því gefnu að hún sé eðlileg og sanngjörn. Komi fram málefnaleg beiðni um það frá áhugasömum netrekenda, sem telst eðlileg og sanngjörn, skal Tengir útbúa gagnagrunn sem hefur að geyma nákvæmar upplýsingar um legu og ástand röra og lagnaleiða félagsins. Ofangreindur gagnagrunnur skal liggja fyrir eigi síðar en 3 mánuðum eftir að sanngjörn og málefnaleg beiðni hefur komið fram frá netrekenda varðandi slíkan aðgang á tilteknu svæði eða tilteknum svæðum. Tengir skal birta lista yfir fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir með 3 mánaða fyrirvara á þeim svæðum sem félagið telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk. Kvaðir um tilkynningu jarðvegsframkvæmda á Tengir munu ekki taka gildi fyrr en 6 mánuðum eftir gildistöku ákvörðunar í kjölfar markaðsgreiningar þessarar.

- b. Kvöð um jafnræði. Tengir skal gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa staðaraðgang með fastlínu um ljósleiðaranet Tengis. Kvöðin skal ennfremur gilda varðandi aðgang að rörum og lagnaleiðum, aðstöðuleigu og auglýsingar um ljósleiðaraútbreiðslu. Aðfangajafnræði (Eol) skal vera til staðar, sem og jafnt aðgengi að upplýsingum og jafnir möguleikar til að hafa áhrif á þróun heildsöluvara.
  - c. Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu er lögð á Tengir í þeim átta sveitarfélögum þar sem félagið nýtur umtalsverðs markaðsstyrks.
9. Á markaði 3a leggur Fjarskiptastofa á Ljósleiðarann ehf. eftirfarandi kvaðir í Sveitarfélaginu Ölfusi, með vísan til 46. - 52. gr. gr. laga um fjarskipti nr. 70/2022, að teknu tilliti til nánari lýsinga í ákvörðun þessari og í viðauka A með ákvörðun þessari.
- a. Kvöð um að veita aðgang. Ljósleiðarinn skal verða við eðlilegum og sanngjörnum beiðnum á heildsölustigi um aðgang að ljósleiðaranetum sínum í formi bitastraumsaðgangs. Ennfremur skal veita aðgang að tengdri aðstöðu og þjónustu. Ljósleiðarann skal veita staðaraðgang í ljósleiðaraneti sínu á viðkomandi markaði á því svæði sem Ljósleiðarinn telst vera með umtalsverðan markaðsstyrk þegar um er að ræða ríkisstyrkt ljósleiðaranet, nema ef aðgangsbeiðandi óskar fremur eftir bitastraumsaðgangi. Ljósleiðaranum ber einnig að veita aðgang að stoðkerfum, rekstrarkerfum eða hliðstæðum hugbúnaði sem nauðsynleg eru til þess að heimtaugarnar nýtist í þeim tilgangi sem þær eru leigðar. Ljósleiðarinn skal birta lista yfir fyrirhugaðar jarðvegs- og lagnaframkvæmdir með 3 mánaðar fyrirvara. Loks skal Ljósleiðarinn ekki afturkalla aðgang að aðstöðu sem þegar hefur verið veittur. Kvaðir

um tilkynningu jarðvegsframkvæmda á Ljósleiðarann munu ekki taka gildi fyrr en 6 mánuðum eftir gildistöku ákvörðunar í kjölfar markaðsgreiningar þessarar.

- b. Kvöð um jafnræði. Ljósleiðarinn skal gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa staðaraðgang með fastlínu á því svæði er félagið nýtur umtalsverðs markaðsstyrks. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála (þ.m.t. þá sem snúa að verðum). Á þetta einnig við um aðgang að rorum og lagnaleiðum Ljósleiðarans, aðstöðuleigu og annarri ómissandi aðstöðu sem tengist markaði 3a. FST leggur hér með á Ljósleiðarinn aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input - Eol). Þá skal öllum aðilum vera tilkynnt um útbreiðslu, uppbyggingu eða aðra þróun heimtauga félagsins á umræddu svæði með sama fyrirvara.
- c. Kvöð um sanngjarna og réttláta verðlagningu er lögð á Ljósleiðarann í því sveitarfélagi er félagið nýtur umtalsverðs markaðsstyrks.

10. Í eftirfarandi 31 sveitarfélagi telur Fjarskiptastofa að Míla sé með umtalsverðan markaðsstyrk á markaði 3b.

- Akureyrarbær
- Dalabyggð
- Dalvíkurbyggð
- Eyjafjarðarsveit
- Eyja- og Miklaholtshreppur
- Fjallabyggð
- Fjarðabyggð
- Grindavíkurbær
- Grundarfjarðarbær
- Húnabyggð
- Húnaþing vestra
- Kaldrananeshreppur
- Langanesbyggð
- Múlaþing
- Norðurþing
- Reykhólahreppur
- Skaftárhreppur
- Skagabyggð
- Skagafjörður
- Snæfellsbær
- Strandabyggð
- Suðurnesjabær
- Sveitarfélagið Hornafjörður
- Sveitarfélagið Skagaströnd
- Sveitarfélagið Stykkishólmur
- Sveitarfélagið Vogar
- Tálknafjarðarhreppur

- Vestmannaeyjabær
- Vesturbyggð
- Vopnafjarðarhreppur
- Þingeyjarsveit

11. Á markaði 3b leggur Fjarskiptastofa eftirfarandi kvaðir á Mílu hf. í ofangreindu 31 sveitarfélagi, með vísan til 46., - 52. gr. laga um fjarskipti nr. 70/2022, að teknu tilliti til nánari lýsinga í ákvörðun þessari og í viðauka A með ákvörðun þessari.

- Kvöð um að veita aðgang. Míla skal verða við öllum eðlilegum og sanngjörnum beiðnum annarra fjarskiptafyrirtækja um miðlægan aðgang. Enn fremur skal Míla veita aðgang að stoðkerfum og öðrum upplýsingum sem nauðsynlegar til þess að bitastraumsaðgangur komi að fullum notum og þjóni þeim tilgangi sem til er ætlast, ásamt hýsingu. Þar með talið sambönd frá tengipunktum Mílu. Þá skal Míla veita miðlægan aðgang (bitastrau) að kopar- og ljósleiðaraheimtaugum um þau net, ásamt aðgang að annarri ómissandi aðstöðu. Míla skal bæta við nýrri aðgangsleið, Aðgangsleið 4, við veitingu bitastraumsþjónustu. Með Aðgangsleið 4 er smásölum gert kleift að nálgast fullbúinn internetaðgang til endursölu, samskonar þeim sem Síminn nýtur. Míla skal ekki draga til baka bitastraumsaðgang sem félagið hefur veitt á netum sem félagið hefur fengið heimtaugaaðgang að (svartur ljósleiðari) meðan Síminn veitir ekki þjónustu um bitastraumskerfi slíkra aðila, svo viðskiptavinir allra þjónustuveitenda hafi áfram val um undirliggjandi fjarskiptanet eftir því sem ljósleiðaravæðingu Mílu vindur fram.
- Kvöð um jafnræði. Míla skal gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa bitastraumsaðgang um fastlínu, hvort sem um er að ræða kopar- eða ljósleiðaranet á þeim svæðum sem félagið hefur umtalsverðan markaðsstyrk. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu, að teknu tilliti til aðstæðna, njóta sömu skilmála (þ.m.t. verða) og gilda fyrir tengda aðila eða samstarfsaðila Mílu. Míla skal ekki mismuna á nokkurn hátt eftir undirliggjandi neti að því er varðar verð og önnur möguleg gjöld, afgreiðslu verkbeiðna varðandi tengingu eða frágang búnaðar. Þá viðheldur Fjarskiptastofa á Mílu aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input - EoI). Míla skal gera gæðaviðmiðunarsamninga við alla kaupendur (e. Service Level Guarantees – SLG's). Einnig skal Míla gefa út sérstaka yfirlýsingu um gæðatryggingu (e. Service Level Guarantees – SLG's). Verðlagning og skilmálar aðfanga aðgangsleiðar 4, sem saman mynda vöndulinn, skulu vera með þeim hætti að þeir séu einnig fánlegir sem stakar vörur, á þeim kjörum sem gera aðgangsbeiðendum kleift að líkja eftir vöndli Mílu með því að kaupa sundurgreinda og afmarkaða heildsölupjónustu og nota með eigin fjarskiptaþjónustu með samkeppnishæfum hætti.
- Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu er lögð á Mílu á þeim svæðum er félagið nýtur umtalsverð markaðsstyrks á markaði 3b.

12. Á markaði 3b leggur Fjarskiptastofa eftirfarandi kvaðir á Ljósleiðarann ehf. í Sveitarfélaginu Ölfusi, með vísan til 46., - 52. gr. laga um fjarskipti nr. 70/2022, að teknu tilliti til nánari lýsinga í ákvörðun þessari og í viðauka A með ákvörðun þessari.
- a. Kvöð um að veita aðgang. Ljósleiðarinn skal verða við öllum eðlilegum og sanngjörnum beiðnum annarra fjarskiptafyrirtækja um miðlægan aðgang. Auk þess skal Ljósleiðarinn verða við beiðnum um aðgang að bitastraumsþjónustu sem uppfylla eðlilegar og málefnalegar kröfur um annarskonar samskiptahætti, gæðastýringar og afkastatryggingar. Ljósleiðarinn skal veita þá sömu bitastraumsþjónustu og fyrirtækið hefur veitt til þessa þ.e.flutning að miðlægum tengipunktum annars fjarskiptafyrirtækis við net Ljósleiðarans þær kvaðir sem hvíla á Ljósleiðaranum um aðgang að bitastraumskerfi félagsins á viðkomandi svæði skulu ekki falla niður þó Ljósleiðarinn breyti uppbyggingu kerfa sinna, nema að samkomulag um feril yfirfærslunnar hafi verið náð og leigjandi aðgangsins sé þar með í stakk búinn til að taka við nýrri gerð aðgangs í stað þess eldri þegar yfirfærslan á sér stað.
  - b. Kvöð um jafnræði. Ljósleiðarinn skal gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum sem kaupa bitastraumsaðgang um fastlínu á því svæði er félagið nýtur umtalsverðs markaðsstyrks. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu njóta sömu skilmála, að teknu tilliti til aðstæðna. Fjarskiptastofa leggur þar með á Ljósleiðarinn aðfangajafnræðiskvöð (e. Equivalence of Input - EoI). Upplýsingar um bitastraumsaðgang og þjónustu tengda aðganginum skulu vera aðgengilegar öllum fjarskiptafyrirtækjum með sama hætti.
  - c. Kvöð um réttláta og sanngjarna verðlagningu er lögð á Ljósleiðarann í því sveitarfélagi er félagið nýtur umtalsverðs markaðsstyrks.
13. Á markaði 3b leggur Fjarskiptastofa eftirfarandi kvaðir á Austurljós ehf. í Fljótsdalshreppi, með vísan til 46., - 52. gr. laga um fjarskipti nr. 70/2022, að teknu tilliti til nánari lýsinga í ákvörðun þessari og í viðauka A með ákvörðun þessari.
- a. Kvöð um að veita aðgang. Austurljós skal verða við öllum eðlilegum og sanngjörnum beiðnum annarra fjarskiptafyrirtækja um miðlægan aðgang, sbr. skilgreiningu á þjónustumarkaði 3b. Aðgangurinn sem hér um ræðir er aðgangur að bitastraumi sem að fer um ljósleiðaraheimtaugar sem eru í eigu Fljótsdalshrepps, í þeim tilgangi að gera öðrum fjarskiptafyrirtækjum kleift að veita notendum sínum aðgang að ýmis konar bandbreiðri þjónustu, sérstaklega internetþjónustu. Umsóknir um bitastraumsaðgang skal Austurljós afgreiða eins fljótt og auðið er enda séu þær sendar með rafrænum hætti. Austurljósi er óheimilt að veita smásöluhluta fyrirtækisins forgang í afgreiðslu á kostnað annarra fjarskiptafyrirtækja. Þær kvaðir sem hvíla á Austurljósi um aðgang að bitastraumskerfum félagsins á viðkomandi svæði skulu ekki falla niður þó fyrirtækið breyti uppbyggingu kerfa sinna, nema að samkomulag um feril yfirfærslunnar hafi verið náð og leigjandi aðgangsins sé þar

með í stakk búinn til að taka við nýrri gerð aðgangs í stað þess eldri þegar yfirfærslan á sér stað.

- b. Austurljós skal gæta jafnræðis gagnvart öllum fjarskiptafyrirtækjum og eigin smásöluhluta sem kaupa bitastraumsaðgang um fastlínu á umræddu svæði. Allir kaupendur slíkrar þjónustu skulu njóta sömu skilmála, að teknu tilliti til aðstæðna. Upplýsingar um bitastraumsaðgang og þjónustu tengda aðganginum skulu vera aðgengilegar öllum fjarskiptafyrirtækjum með sama hætti. Austurljós skal gæta þess að umsóknir allra fjarskiptafyrirtækja, þ.m.t. eigin bitastraumshluta, um bitastraumsaðgang eða tengda þjónustu verði afgreiddar jafn fljótt. Séu vandkvæði á að afgreiða umsókn skal það þegar í stað tilkynnt umsækjanda skriflega eða með rafrænum hætti og færa skal fram ástæður fyrir töfinni. Austurljósi er ekki heimilt að gera óeðlilegar kröfur til umsækjenda sem skilyrði fyrir afgreiðslu umsóknar
14. Þær kvaðir sem lagðar eru á fyrirtæki þau sem útnefnd hafa verið með umtalsverðan markaðsstyrk, og ekki hafa hvílt kvaðir á áður, taka gildi 15 dögum eftir dagsetningu ákvörðunar þessarar, að því undanskildu að kvöð um tilkynningu jarðvegsframkvæmda af hálfu Ljósleiðarans og Tengis tekur gildi 6 mánuðum eftir birtingu ákvörðunar þessarar.
15. Í þeim sveitarfélögum þar sem Fjarskiptastofa metur að virk samkeppni ríki, eða þar sem aðrir aðilar en Míla eru nú með umtalsverðan markaðsstyrk hafa kvaðir gilt á Mílu til þessa. Þær kvaðir eru nú felldar niður í viðkomandi sveitarfélögum og skulu þær falla niður 15 dögum eftir dagsetningu lokaákvörðunar í máli þessu.
16. Ákvörðun þessi er kæránleg til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála, sbr. 20. gr. laga nr. 75/2021 um Fjarskiptastofu. Kæran skal berast úrskurðarnefnd innan fjögurra vikna frá því viðkomandi var kunnugt um ákvörðun Fjarskiptastofu. Um kostnað vegna málskots fer samkvæmt 5. mgr. 20. gr. sömu laga, auk þess sem greiða ber sérstakt 5 málskotsgjald að upphæð kr. 150.000, skv. 6. gr. reglugerðar nr. 36/2009 um úrskurðarnefnd fjarskipta- og póstmála. Samkvæmt 4. mgr. 20. gr. sömu laga um Fjarskiptastofu getur aðili einnig borið ákvörðun stofnunarinnar beint undir dómstóla án þess að mál sé fyrst borið undir úrskurðarnefnd. Slíkt mál skal höfðað innan þriggja mánaða frá því að viðkomandi fékk vitneskju um ákvörðun stofnunarinnar. Málskot frestar ekki réttaráhrifum ákvarðana stofnunarinnar. Málskot beint til dómstóla hindrar að úrskurðarnefnd sé heimilt að taka kæru til málsmeðferðar.

Reykjavík, 14. maí 2024

Björn Geirsson f.h. forstjóra

Óskar Hafliði Ragnarsson

Meðfylgjandi:

Viðauki A - Greining á mörkuðum 3a og 3b

Viðauki B - Athugasemdir hagsmunaaðila um frumdrögin

Viðauki C - Uppfærsla á tölfræði sveitarfélaganna

Viðauki D – Álit ESA